

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 3, 2024

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2024:239](#) 16-02-2024

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2024:116](#) 02-02-2024

[Hoge Raad, ECLI:NL:PHR:2023:1190](#) 22-12-2023

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:668](#) 27-02-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:1039](#) 13-02-2024

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2024:867](#) 06-02-2024

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2024:290](#) 01-02-2024

Rechtbank

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:1083](#) 22-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:1082](#) 22-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:1084](#) 21-02-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:810](#) 21-02-2024

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:964](#) 21-02-2024

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:1125](#) 16-02-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:1473](#) 15-02-2024

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2024:834](#) 15-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:946](#) 14-02-2024

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:818](#) 14-02-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:1597](#) 14-02-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:1793](#) 14-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:740](#) 07-02-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:1038](#) 07-02-2024

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2024:2367](#) 07-02-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:532](#) 07-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:471](#) 05-02-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:717](#) 31-01-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:716](#) 31-01-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:488](#) 31-01-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:539](#) 31-01-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:545](#) 29-01-2024

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:451](#) 24-01-2024

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2024:457](#) 24-01-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:544](#) 24-01-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:387](#) 24-01-2024

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2024:626](#) 24-01-2024

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2024:939](#) 19-01-2024

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2024:553](#) 19-01-2024

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2024:253](#) 17-01-2024

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2024:1044](#) 10-01-2024

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:20318](#) 20-12-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:18196](#) 22-11-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:17278](#) 01-11-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:16209](#) 25-10-2023

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2023:16210](#) 18-10-2023

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2023:7477](#) 29-08-2023

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:5460](#) 21-06-2023

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:5304 07-06-2023

Antillen

Gerecht in eerste aanleg van Curaçao, ECLI:NL:OGEAC:2024:14 22-01-2024

Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGHACMB:2023:265 05-12-2023

Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba, ECLI:NL:OGEABES:2023:53 13-03-2023

RECHTSPRAAK

De rechtbank geeft (ex-)partner van erflater gelegenheid te bewijzen dat hij niet de ex-partner is, en dat hij, zelfs als dat wel het geval is, toch de erfgenaam is; tevens geeft de rechtbank aan wat te doen met de asbus.

Na het overlijden van erflater A is in geschil of de erfstelling ten gunste van zijn ex-partner B in stand blijft. Ook is in geschil wat er met de asbus gebeurt, en hoe er moet worden omgegaan met een aantal legaten. Partijen zijn eiser in conventie B en X, de moeder van A, eiseres in reconventie. B stelt dat hij ondanks het verbreken van de relatie in januari 2023, op de dag van overlijden van A nog steeds zijn partner was en dat hij dat ook is, als hij niet meer de partner was. X stelt dat alleen bedoeld is B tot erfgenaam en executeur te benoemen in zijn hoedanigheid van partner van A. De rechtbank stelt B in de gelegenheid om bewijs te leveren van de juistheid van zijn twee hiervoor genoemde stellingen. Wel moet er een beslissing worden genomen over de bestemming van de asbus. De rechtbank verwijst naar artikel 18 Wlb en stelt vast dat de wens van A ter zake niet meer kan worden vastgesteld en A daarover met B noch X heeft gesproken. Er is naar het oordeel van de rechtbank geen aanleiding om af te wijken van het in de wet neergelegde uitgangspunt dat de asbus van A aan X wordt afgegeven, en dat zij bestemming aan de as dient te geven. Vervolgens gaat de rechtbank in op de in het testament opgenomen legaten. Deze blijven geldig, ongeacht wie erfgenaam is van A. Legaten zijn schulden van de nalatenschap. In het tweede lid van artikel 4:7 BW is bepaald dat schulden van de erflater die niet met zijn dood teniet gaan, met voorrang op de legaten worden voldaan. Vast staat dat B de nalatenschap beneficiair heeft aanvaard. Daarmee rust op hem als beneficiaire vereffenaar op grond van artikel 4:211 lid 3 BW ook de verplichting om een boedelbeschrijving op te maken en om de schulden van de nalatenschap te betalen. B heeft ter zitting erkend hij geen boedelbeschrijving heeft opgemaakt en de rechtbank concludeert dat de omvang van de nalatenschap op dit moment niet duidelijk is. Wel stelt de rechtbank samengevat vast dat legaten – waaronder van geldbedragen – opeisbaar zijn/moeten worden afgegeven en dat B het verweer dat de omvang van legaten nog niet duidelijk is vanwege de rangorde van de schulden van de nalatenschap, niet heeft onderbouwd.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant
Datum uitspraak: 31-01-2024
ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:539
Zaaknummer: C/02/408413/HA ZA 23-205 (T)
Rechters: N.E.J.M. Stoof
Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mede-erfgenaam verzwijgt aflossingen op een tot de nalatenschap behorende lening die niet aan de nalatenschap, maar rechtstreeks aan die mede-erfgenaam zijn gedaan, en verbeurt daarmee aandeel in die aflossingen.

De in 2015 overleden erflater heeft zijn twee kinderen A en B tot enig erfgenaam benoemd. Partijen vorderen de verdeling van de overigens grotendeels al verdeelde nalatenschap. Tot de nalatenschap behoort een vordering uit geldlening op een inmiddels in staat van faillissement verklaarde vof. De echtgenoot van eiseres A is vennoot in de vof. Partijen zijn het er niet over eens wie de lening zou moeten aflossen, hoeveel er is afgelost en aan wie, en wat de gevolgen daarvan zijn voor (hun aandeel in) de nalatenschap. B stelt dat A medeschuldenaar is van die lening. De rechtbank oordeelt dat in die lening niet staat vermeld dat A medeschuldenaar is, en dat dit ook niet kan worden afgeleid uit het feit dat haar handtekening onder de overeenkomst staat. Het openstaande saldo van de lening valt niet (eenduidig) uit de administratie van erflater af te leiden. Het kan in deze procedure ook in het midden blijven welk precies bedrag de vof nog aan erflater dient te betalen. De vof is failliet, en tussen partijen is niet in geschil dat de vof de lening niet zal terugbetalen. De economische waarde van de vordering van erflater is dus nihil. De rechtbank deelt om praktische redenen deze vordering toe aan A, met dien verstande dat enige nakomende betaling van de vof bij helfte tussen partijen moet worden gedeeld. De rechtbank is het met B eens dat de aflossingen door de vof op de lening veel vragen oproepen. Wat er precies is betaald, is niet goed te achterhalen, omdat zoals door de advocaat van A tijdens de mondelinge behandeling is onderkend – het door A's echtgenoot gemaakte overzicht van aflossingen niet volledig aansluit op de beschikbare administratie van de vof. De rechtbank twijfelt of zij met betrekking tot een aantal aflossingen door A naar juistheid en volledigheid is voorgelicht. De vervolgvraag is welke juridische gevolgen het bovenstaande heeft. Als de aflossingen op de lening vóór het overlijden van erflater wél zijn gedaan, maar ten gunste zijn gekomen van A zijn er twee mogelijkheden. Als met instemming van erflater aan A is betaald, dan is er sprake van een schenking van erflater aan A. Als de aflossing zonder instemming van erflater aan A is betaald, heeft dit geen vermindering van de openstaande lening tot gevolg gehad. In beide gevallen kan daarom geen sprake zijn van verzwijging van een aflossing in de zin van artikel 3:194 lid 2 BW.

Een verzwijging is alleen aan de orde indien A ná het overlijden van de erflater aflossingen op de lening voor de nalatenschap verborgen heeft gehouden. Ten aanzien van aflossingen die in 2016 en 2017 zijn gedaan, geldt dat A zich op enig moment voor aanvang van deze procedure heeft gerealiseerd dat de aan haar betaalde aflossingen dus tot de nalatenschap behoorden. A heeft tijdens de mondelinge behandeling nog wel gesteld dat zij niet precies wist wat de grondslag van die betalingen was, maar niet toegelicht op welke andere grondslag de vof dan gehouden zou kunnen zijn om aan haar te betalen. In het licht van deze omstandigheden heeft A onvoldoende gemotiveerd betwist dat zij de van de vof ontvangen bedragen opzettelijk aan B heeft verzwegen. Het kort voor de mondelinge behandeling melding maken van deze aflossingen komt te laat. A heeft daarom haar aandeel verbeurd in de in 2016 en 2017 ontvangen bedragen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 01-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:17278

Zaaknummer: C/09/643508 / HA ZA 23/193

Rechters: J.J. Kuipers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vordering tot afleggen rekening en verantwoording door executeur zijn verjaard.

Erflater was in tweede echt gehuwd met zijn echtgenote B [gedaagde] en laat vier kinderen [onder wie eiser en eiseres] achter uit een eerder huwelijk. Erflater heeft B tot enig erfgenaam en executeur benoemd, de kinderen kregen een niet-opeisbare vordering in geld. Eisers vorderen o.m. rekening en verantwoording en inzage/afgifte van de onderliggende stukken. In beginsel dient B bij het eindigen van haar taak als executeur rekening en verantwoording af te leggen over het door haar gevoerde beheer op de wijze als voor bewindvoerders is bepaald (art. 4:151 en 4:161 lid 1 BW). Elke rechtsvordering op grond van het gevoerde beheer verjaart echter door verloop van vijf jaren na de dag waarop de executele is geëindigd (art. 4:151, 4:161 BW en 1:377 BW). B stelt dat de executele in 2010 is geëindigd, omdat zij toen de aanslag inkomstenbelasting 2008 had afgerond en daarmee haar taken als executeur voltooid waren. Eiser en eiseres onderbouwen onvoldoende dat dit later moet zijn geweest of dat de executele nog niet formeel beëindigd is. Dat er geen aanslag erfbelasting is, betekent niet dat de executele niet geëindigd kan zijn. Gelet hierop is de genoemde termijn van vijf jaren ruimschoots verstreken, zodat de vorderingen zijn verjaard. Eisers vorderen tevens dat B overgaat tot op het opmaken van de in het testament van erflater genoemde overeenkomsten waarin de vorderingen van de kinderen worden vastgelegd. Ten aanzien van deze vordering zijn eisers niet-ontvankelijk nu deze ziet op het verdelen van de nalatenschap van erflater, want vastgesteld moet worden wat de erfdelen van de kinderen van erflater zijn. Het verdelen van een nalatenschap is een processueel ondeelbare rechtsverhouding. Niet alle overige erfgenamen zijn in onderhavige procedure betrokken. De rechtbank ziet geen aanleiding om eisers op grond van artikel 118 Rv alsnog in de gelegenheid te stellen dit te doen, omdat ze daar voldoende tijd voor hebben gehad. Eisers zijn dus niet-ontvankelijk wat deze vordering betreft.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 24-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:626

Zaaknummer: C/10/658406 / HA ZA 23-484

Rechters: C. van Steenderen-Koornneef

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Machtiging tot verwerping nalatenschappen wordt niet verleend.

In deze zaak wordt de door de bewindvoerder verzochte machtiging om namens de rechthebbende de nalatenschap te verwerpen geweigerd omdat de termijn van artikel 4:193 lid 2 BW is verstreken en de nalatenschap daarmee – zo de kantonrechter – geldt als beneficiair aanvaard.

In ECLI:NL:RBZWB:2024:34 heeft de kantonrechter na het verzoek om de nalatenschap namens de minderjarige te mogen verwerpen, om informatie verzocht waaruit blijkt dat de nalatenschap negatief is. Verzoeker heeft geen nadere bewijsstukken toegezonden en slechts om uitstel verzocht. Na het verlenen van nader uitstel is geen reactie meer ontvangen. Zonder de verzochte informatie kan de kantonrechter niet met zekerheid zeggen dat de nalatenschap negatief is, zodat het niet in het belang is van de minderjarige om de nalatenschap te verwerpen. Op voorhand kan immers niet worden uitgesloten dat na de vereffening van de nalatenschap een positief saldo zal resteren. Het verzoek wordt afgewezen zodat verzoeker de nalatenschap namens de minderjarige beneficiair dient te aanvaarden op het moment dat de minderjarige tot de nalatenschap wordt geroepen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 24-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:387

Zaaknummer: 10818983 OV VERZ 23-5911 (E)

Rechters: P.P.M. van der Burgt

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kandidaat-notaris handelt tuchtrechtelijk verkeerd door informatie met de enig erfgenaam te delen die erflaatster haar had medegedeeld in het kader van de bespreking van het op te stellen testament.

X – inmiddels kandidaat-notaris, en destijds nog notaris – heeft met erflaatster het opstellen van een testament besproken en dat vervolgens opgesteld. Na het overlijden van erflaatster heeft X in haar hoedanigheid van executeur de dochter en enig erfgenaam bericht over hetgeen de moeder heeft meegedeeld bij het opstellen van het testament, namelijk dat erflaatster in eerste instantie van plan was om de dochter/klaagster te onterven. De tuchtrechter acht de klacht van de dochter hierover gegrond. De kandidaat-notaris is immers op grond van artikel 22 Wna tot geheimhouding verplicht ten aanzien van al hetgeen erflaatster haar in haar hoedanigheid van (toen nog) notaris heeft toevertrouwd. Dat de kandidaat-notaris meent, zoals zij ter gelegenheid van de mondelinge behandeling heeft verklaard, dat de geheimhoudingsplicht niet zou gelden voor hetgeen erflaatster haar heeft verteld in een op het notariskantoor gevoerd “oriënterend gratis en vrijblijvend gesprek”, komt de tuchtrechter onbegrijpelijk voor. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het ambtsgeheim van de notaris en zijn plicht tot geheimhouding in dienst staat van de vertrouwensrelatie tussen de notaris en zijn cliënt. De plicht tot geheimhouding hangt samen met de bijzondere positie van de notaris in het rechtsbestel. De formele tussenkomst van de notaris is bij verschillende (privaatrechtelijke) rechtshandelingen voorgeschreven. Om een vrije toegang tot deze rechtsbedeling te waarborgen is het noodzakelijk dat eenieder zich vrijelijk tot een notaris kan wenden voor juridische bijstand of advies en daarbij verzekerd is van het vertrouwelijke karakter van hetgeen aan een notaris wordt toevertrouwd. Het is dit algemeen maatschappelijk belang dat de grondslag vormt voor het ambtsgeheim en het raakt de kern van het notarisambt. Overtreding van deze kernwaarde brengt dan ook in beginsel een forse maatregel met zich mee. Dat geldt hier temeer omdat de kandidaat-notaris zich kennelijk zonder enige twijfel daarover vrij acht onder geheimhouding gedeelde informatie in schrift en woord, ook nog ter zitting, te delen. Als maatregel is de ontzegging van de bevoegdheid tot waarnemen voor de duur van vier weken opgelegd.

Instantie: Kamer voor het notariaat in het ressort Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:TNORARL:2023:65

Zaaknummer: C/05/422831 KL RK 23-78

Rechters: M.J.C. van Leeuwen, T.P. Hoekstra, J.A.H. Bruggemann, M.R.H. Goossens en V. Oostra

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Om te kunnen beoordelen of het kind/mede-erfgenaam als schuldeiser is benadeeld door na het overlijden van vader door moeder met de andere kinderen en derden verrichte rechtshandelingen, heeft de rechtbank meer informatie nodig.

Erflater is in 2015 overleden en had in zijn testament zijn drie kinderen A [eiser], B en C [gedaagden] tezamen voor 99/100^e deel en zijn echtgenote Q [gedaagde] voor 1/100^e deel tot zijn erfgenamen benoemd. Q is tevens tot executeur benoemd en erflater heeft de wettelijke verdeling van toepassing verklaard. Kort en goed bedraagt de niet-opeisbare vordering van A, B en C op Q circa € 440.000. Daarnaast hebben de drie kinderen uit hoofde van diverse schuldigerkenningen ieder een eveneens niet-opeisbare vordering ad € 150.000 op Q. Over deze € 150.000 is Q jaarlijks 6 procent rente verschuldigd. Als de verhouding tussen A met moeder Q, B en C verslechtert, wordt Q namens A twee keer tot betaling gesommeerd van de jaarlijkse rente over de schuldigerkende bedragen. De uiteindelijke de reactie is dat het vermogen van Q te gering is om de jaarlijkse rente te kunnen voldoen. Gelet op de omvang van het vermogen dat vader en moeder hadden bij het overlijden van vader, begreep A niet dat Q geen financiële middelen (meer) heeft om de (achterstallige) rente te betalen. Onderzoek wees uit dat Q alle onroerende zaken had verkocht, met uitzondering van haar woning, hetgeen het volgens A des te vreemder maakt dat Q de rente niet meer kan betalen. A stelt dat Q in samenspraak met B en C bewust de positie van A als schuldeiser heeft uitgehold. A vordert gehele dan wel gedeeltelijke vernietiging van de diverse onroerendgoedtransacties. De rechtbank gaat in op de werking van de wettelijke verdeling en de beschikkingsvrijheid van de langstlevende. Deze is niet onbegrensd en wordt afgebakend door de grenzen van het leerstuk van misbruik van bevoegdheid en, zoals A onder meer betoogt, artikel 3:45 BW. In beginsel kan pas bij het opeisbaar worden van de geldvordering definitief worden vastgesteld of deze kan worden voldaan en of dus aan de voorwaarde van benadeling in de zin van artikel 3:45 BW is voldaan. Voor wat betreft de vordering van A tot betaling van de rente kan in ieder geval nu al worden beoordeeld of A door de onroerendgoedtransacties is benadeeld. Voor wat betreft de overige vorderingen van A geldt dat zij in beginsel pas opeisbaar zijn bij overlijden van Q. Zelfs als zou blijken dat het vermogen van Q op dit moment ontoereikend is om de toekomstige geldvorderingen van A te kunnen voldoen, heeft dat niet noodzakelijkerwijs tot

gevolg dat die geldvorderingen bij het opeisbaar worden niet kunnen worden voldaan. Maar, zo de rechtbank, ook de schuldeiser van een vordering onder opschortende voorwaarde kan in bepaalde gevallen een geslaagd beroep doen op artikel 3:45 BW. De schuldeiser moet dan, bij gemotiveerde betwisting door de schuldenaar, aannemelijk maken dat een voldoende concrete kans bestaat dat de voorwaarde wordt vervuld en de vordering opeisbaar wordt en dat in dat geval zijn verhaal wordt benadeeld door de gewraakte rechtshandeling. Volgens de rechtbank staat vast dat de geldvordering van A op enig moment opeisbaar zal worden, zodat aan de eerste voorwaarde is voldaan. Indien vaststaat dat A door de onroerendgoedtransacties voor wat betreft de aan hem te betalen rente is benadeeld en indien vaststaat dat een voldoende concrete kans op benadeling van A bestaat voor wat betreft zijn nog niet opeisbare vorderingen, dan is voor vernietiging van de rechtshandelingen op grond van paulianeus handelen ook vereist dat Q over de goederen van de nalatenschap heeft beschikt met geen ander doel dan A in zijn verhaalsmogelijkheden te benadelen, althans dat zij wist of behoorde te weten dat A in zijn verhaalsmogelijkheden zou worden benadeeld. Dit moet terughoudend worden aangenomen. Duidelijk is dat Q koopsommen heeft ontvangen en de rente wel aan B en C betaalt. Moeder Q weigert iedere medewerking om inzicht te krijgen in haar vermogen. Een en ander kan – zo de rechtbank – betekenen dat A in zijn verhaalsmogelijkheden is benadeeld door het samenstel van rechtshandelingen (koop, lening en schenking). Q beschikte immers eerst over een aanzienlijk vermogen met onder meer een aantal onroerende goederen en stelt de rente nu niet meer aan A te kunnen betalen. Dit ondanks de verkoop van de onroerende goederen waarvoor ze aanzienlijke koopsommen heeft ontvangen en in verband waarmee ze aanzienlijke leningen heeft afgesloten. De rechtbank beschikt echter over onvoldoende informatie om daadwerkelijk te kunnen vaststellen dat en in welke mate A door het samenstel van de rechtshandelingen is benadeeld. Teneinde dit te kunnen beoordelen krijgen de drie gedaagden opdracht om aan de rechtbank diverse stukken en gegevens ter beschikking te stellen. Ook voor het oordeel van de rechtbank over de stelling van A dat gedaagden jegens hem onrechtmatig hebben gehandeld, beschikt de rechtbank over onvoldoende gegevens. Wel overweegt de rechtbank dat onder omstandigheden het benadelen van crediteuren onrechtmatig is. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer een vordering bewust en op basis van subjectieve factoren wordt achtergesteld bij vorderingen van andere crediteuren, wanneer een schuldenaar bij het voldoen van die andere crediteuren wist of behoorde te weten dat bij voldoening van die vorderingen niets zou resteren voor betaling van de aldus achtergestelde vorderingen. Ook indien aan alle vereisen van artikel 3:45 BW is voldaan, is de norm geschonden die strekt tot het beschermen van A als schuldeiser van moeder.

Daarnaast stelt A dat zijn vordering uit hoofde van vaders nalatenschap is vastgesteld zonder dat hij is gekend in de stukken die hij voor de vaststelling van zijn aanspraak nodig heeft. In

dat kader overweegt de rechtbank dat artikel 4:16 lid 4 BW bepaalt dat de echtgenoot en ieder kind jegens elkaar recht op inzage hebben in en afschrift van alle bescheiden en andere gegevensdragers, die zij voor de vaststelling van hun aanspraken behoeven. De vordering van A uit hoofde van de wettelijke verdeling is echter al vastgesteld in de akte vastlegging wettelijke verdeling en het bijbehorende vermogensoverzicht. Hieruit volgt volgens de rechtbank dat artikel 4:16 lid 4 BW niet van toepassing is. Wel is de vaststelling van de geldvordering uit hoofde van de nalatenschap van vader een (bijzondere) vaststellingsovereenkomst als bedoeld in artikel 7:900 BW. Op bepaalde gronden kan een vastgestelde vordering op verzoek van een van partijen worden gewijzigd (zie art. 4:15 lid 2 BW). Naar het oordeel van de rechtbank heeft A, gelet hierop, op grond van artikel 843a van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voldoende belang bij zijn vordering. A heeft volgens de rechtbank stukken nodig om te kunnen beoordelen of zijn geldvordering juist is berekend en om te beoordelen of hij een procedure wil starten om de vaststelling te wijzigen op een van de in artikel 4:15 lid 2 BW genoemde gronden. Vervolgens gaat de rechtbank in op de diverse gevorderde stukken en oordeelt dat moeder Q diverse stukken aan A moet verschaffen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 25-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:16209

Zaaknummer: C/09/644523 / HA ZA 23-247

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het hof wijst het appèl af tegen oordeel van de kantonrechter om aan de door de rechtbank benoemde vereffenaar wél een voorschot toe te kennen, zij het dat dit voor wat betreft de door de notarisklerk uitgevoerde werkzaamheden tegen een lager tarief is dan verzocht.

In de zaak ERF 2023-0512 heeft rechtbank twee vereffenaars benoemd: een kandidaat-notaris en een notarisklerk en is het door hen verzochte voorschot toegewezen, maar voor een lager bedrag. De kantonrechter was van oordeel dat de door de notarisklerk uitgevoerde werkzaamheden niet de verzochte factor van 1,6 rechtvaardigen gezien haar functie, gestelde ervaring én de uitgevoerde werkzaamheden. Gezien haar functie is volgens het beloningssysteem van de Recofa-richtlijnen op haar van toepassing factor 0,6, maar gezien de omvang van de nalatenschap, te weten het ingewikkelde erfgenamenonderzoek, achtte de kantonrechter factor 0,8 (x het basisuurtarief) gerechtvaardigd. Het hof is van oordeel dat niet het petje van de vereffenaar maar het niveau van de feitelijk uitgevoerde werkzaamheden en de daadwerkelijk gedragen verantwoordelijkheid, in onderlinge samenhang beschouwd, de toe te passen factor bepalen. Interessant is met name de procesrechtelijke overweging van het hof. Het beroep is gericht tegen de beslissing aangaande de notarisklerk. Die had zelf in hoger beroep kunnen komen. Dit heeft zij echter niet gedaan. Op grond van artikel 359 jo. artikel 278 lid 1 Rv moet het beroepschrift de voornamen, naam en woonplaats van de appellant vermelden. Appellant is echter de kandidaat-notaris in zijn hoedanigheid van vereffenaar. Aan het verzoek om het beroepschrift uit te leggen in die zin dat het beroepschrift mede namens de notarisklerk wordt geacht te zijn ingediend, gaat het hof voorbij. Toch is de kandidaat-notaris niet niet-ontvankelijk omdat het hof het door de kandidaat-notaris ingestelde hoger beroep beschouwt als door hem als belanghebbende (in de inhoudelijke zaak van de notarisklerk) ingesteld. De kandidaat-notaris kan als belanghebbende worden beschouwd omdat de notarisklerk in dienst is bij het kantoor van de kandidaat-notaris/vereffenaar zodat het hof aanneemt dat een hogere vereffenaarsvergoeding voor de werkzaamheden van de notarisklerk ten goede zal komen van diens kantoor.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 01-02-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:290

Zaaknummer: 200.334.313_01

Rechters: R.R.M. de Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en M. Breur

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De gevorderde afgifte van bankafschriften wordt niet toegewezen omdat belang daarbij ontbreekt nu het erfdeel ook zonder afgifte daarvan kan worden vastgesteld en niet blijkt dat tijdig een beroep is gedaan op een (aanvullende) legitieme portie.

Partijen zijn de kinderen van de in augustus 2018 overleden erflaatster X. In haar testament heeft X eiseres A tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder benoemd en daarbij een loon toegekend van € 5.000. In oktober 2023 is het verzoek van de gedaagden B en C tot het wijzigen van dit loon afgewezen. De nalatenschap is beneficiair aanvaard en A heeft een ruimschoots toereikend-verklaring afgelegd. In conventie vordert A verdeling van de nalatenschap conform haar voorstel en in reconventie vorderen B en C afgifte van de bankafschriften van de laatste vijf jaar. De rechtbank stelt voorop dat B en C als erfgenamen recht hebben op inzage en afschrift van de bescheiden die noodzakelijk zijn voor de vaststelling van hun erfdeel dan wel legitieme portie. Als B en C meer stukken hadden willen ontvangen dan zij hadden gekregen, hadden zij dat tijdig moeten aangeven. A meent dat B en C geen belang meer hebben bij verdere stukken, omdat hun erfdeel ook zonder die stukken kan worden vastgesteld. De rechtbank stelt dat een redelijk belang van B en C kan bestaan indien zij de informatie nodig hebben om hun (aanvullende) legitieme portie te kunnen vaststellen. Voor de vaststelling van de omvang van de legitimaire massa zijn immers ook voor het overlijden gedane giften door X van belang (art. 4:65 BW jo. 4:67 e.v. BW). Ingevolge artikel 4:85 lid 1 BW vervalt de mogelijkheid om aanspraak te maken op de legitieme portie, indien de legitimaris niet binnen een hem door een belanghebbende gestelde termijn, en uiterlijk vijf jaren na het overlijden van erflater, heeft verklaard dat hij zijn legitieme portie wenst te ontvangen. Nu X in 2018 is overleden en niet is gesteld of gebleken dat B en C een beroep op hun legitieme portie hebben gedaan, hebben zij ook in dit kader geen belang bij de bankafschriften van de vijf jaren voor het overlijden van erflaatster zodat hun reconventionele vordering wordt afgewezen. Ter zake van de verdeling overweegt de rechtbank dat niet op alle onderdelen kan worden vastgehouden aan de door A opgestelde boedelbeschrijving en (daarom) ook niet aan de door haar beschreven verdeling van de nalatenschap. Dit heeft tot gevolg dat de vorderingen in conventie niet kunnen worden toegewezen, zij het dat de rechtbank wel het mindere kan toewijzen van hetgeen is gevorderd.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 24-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:544

Zaaknummer: 418998

Rechters: D.T. Boks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kantonrechter wijst verzoek tot benoemen vervangend executeur in vaders nalatenschap af omdat die fase is afgerond en biedt partijen in moeders nalatenschap de gelegenheid zich uit te laten over de als vervangend executeur voorgestelde persoon.

Zie in deze zaak ERF 2024-0046 en ERF 2024-0051. Voorgesteld werd om de zaak door te verwijzen naar de kantonrechter waarbij dezelfde doorverwijzende (rechtbank)rechter als kantonrechter over de zaak zou gaan beslissen. Het betreft de afwikkeling van de nalatenschappen van vader en moeder van partijen. Door het overlijden van moeder en het niet-aanvaarden van hun benoeming door de vervangende executeurs, is er geen executeur in de nalatenschap van vader. Ter zake van het verzoek tot benoemen van een executeur is volgens de kantonrechter onvoldoende onderbouwd dat moeder de executeurstaken in vaders nalatenschap niet heeft volbracht. Het enkele feit dat de aanslag erfbelasting is geschat en de aanslag erfbelasting laat is voldaan, is onvoldoende om tot een ander oordeel te komen. Niet is onderbouwd dat de Belastingdienst nog tot een definitieve vaststelling wenst te komen en niet is onderbouwd dat er thans nog schulden uit die nalatenschap zijn die nog moeten worden voldaan. Op grond van artikel 4:149 lid 1 onder a BW is de taak van de executeur dan ook geëindigd, zodat er in de nalatenschap van vader geen belang meer is bij de benoeming van een executeur. Voor wat betreft de nalatenschap van moeder staat vast dat daar een executeur ontbreekt en dat de kantonrechter bevoegd is om een vervangend executeur te benoemen. De kantonrechter doet een voorstel en biedt partijen de gelegenheid om zich binnen 14 dagen uit te laten over de voorgestelde persoon. Het verzoek een notariële boedelbeschrijving te laten opmaken in vaders nalatenschap wijst de kantonrechter af. De fase van executele in die de nalatenschap is afgerond. En nu de wettelijke verdeling van toepassing was op de nalatenschap is de boedel van de nalatenschap overgegaan op moeder. Er is dan ook geen belang meer bij een notariële boedelbeschrijving, temeer nu het enige belang, de vaststelling van de kindsdelen, ook dient plaats te vinden in de nalatenschap van moeder. Dit zijn immers schulden van die nalatenschap. Dit ligt besloten in de taken van de executeur in de nalatenschap van moeder, zodat dit verzoek wordt afgewezen. Aan het verzoek een notariële boedelbeschrijving te bevelen in de nalatenschap van moeder wordt niet toegekomen, nu de kantonrechter voornemens is een executeur te benoemen. Ten aanzien van het verzoek een

vervangend bewindvoerder te benoemen, overweegt de kantonrechter dat deze pas kan worden benoemd op het moment dat de huidige bewindvoerders zijn ontslagen. Een bewindvoerder kan op grond van artikel 4:164 lid 2 BW worden ontslagen op eigen verzoek of wegens gewichtige redenen. Er is geen sprake van een eigen verzoek en van gewichtige redenen is in dit stadium nog niet gebleken. Ook dit verzoek is afgewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 29-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:545

Zaaknummer: 10849710 OV VERZ 23-6227 (T)

Rechters: N.E.J.M. Stoof

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt de omvang vast van door het ene kind van ouders geleende, nog niet terugbetaalde bedragen, constateert dat de vordering deswege niet is verjaard, en laat het andere kind toe tot het bewijs dat het ene kind onrechtmatig gelden aan het vermogen van de ouders heeft onttrokken.

Onderhavige zaak betreft een geschil tussen een broer en zus, de enig erfgenamen van vader en moeder. Verkort komt het erop neer dat de zus na de verhuizing door de ouders naar een huurflat zorgverlener was en dat zij gemachtigde was over de bankrekening van de ouders. Ook in deze zaak is in geschil het karakter van diverse overboekingen. Uit de feiten leidt de rechtbank af dat een bedrag van € 18.600 door de ouders aan de zus/gedaagde is geleend en dat zij daarvan € 10.000 aan ouders heeft terugbetaald, zodat nog € 8.600 openstaat. De stelling dat de vordering tot terugbetaling van dit bedrag inmiddels is verjaard, verwerpt de rechtbank. Het is niet gesteld of gebleken dat de ouders en gedaagde iets zijn overeengekomen over de looptijd van de geldleningen. Er is dus sprake van geldleningen van onbepaalde tijd. Evenmin is gesteld of gebleken dat ouders de geldleningen op enig moment hebben opgeëist. Dat betekent dat de verjaringstermijn van vijf jaren als bedoeld in artikel 3:307 lid 1 BW niet is aangevangen. In dat geval verjaart de rechtsvordering op grond van artikel 3:307 lid 2 BW na twintig jaar. Deze verjaringstermijn van twintig jaar is nog niet voltooid. De omschrijving 'lening' bij de overboeking betekent volgens de rechtbank dat geen sprake was van voldoening aan een natuurlijke verbintenis van de ouders jegens de zus/gedaagde. Ook ontbreken aanwijzingen dat de ouders het restantbedrag hebben kwijtgescholden. De rechtbank kan niet vaststellen dat de zus de vordering op haar opzettelijk heeft verzwegen. Terecht voert gedaagde aan dat de broer/eiser niet aantoont dat zij wist dat de nalatenschap een vordering op haar had. De zus/gedaagde ging ervan uit dat zij de leningen had afgelost en dat ouders het restant hadden kwijtgescholden. Pas nu de rechtbank op dit punt anders beslist, weet zij van de vordering van de nalatenschap op haar. Van een opzettelijk verzwijgen van de vordering kan dus geen sprake zijn.

Ten aanzien van een aantal andere transacties stelt de broer dat sprake was van onrechtmatige onttrekkingen door de zus/gedaagde. Ter zake van het verweer dat ook deze

vorderingen zouden zijn verjaard overweegt de rechtbank dat een vordering tot vergoeding van schade uit onrechtmatige daad verjaart vijf jaar na de dag waarop de benadeelde bekend is geworden met de schade én met de daarvoor aansprakelijke persoon. De verjaring van deze vordering is in ieder geval gestuit met het uitbrengen van de dagvaarding door de broer in februari 2023. Concrete feiten of omstandigheden waaruit volgt dat moeder, vader of de broer (als hun rechtsopvolger) méér dan vijf jaren daarvoor al bekend waren met de onttrekkingen/betalingen door de zus van de bankrekeningen van ouders, zijn niet door de zus naar voren gebracht. Het enkele feit dat moeder volgens de zus tot aan haar overlijden zelf de financiën van ouders regelde, geeft daarvoor onvoldoende aanleiding en houvast. Om een antwoord te kunnen geven op de vraag of het gaat om onrechtmatige onttrekkingen, moet de rechtbank bepalen of sprake is van financiële handelingen die wat aard en/of omvang betreft niet gerekend kunnen worden tot het normale uitgavenpatroon van ouders en of het gaat om financiële handelingen die de zus voor zichzelf heeft verricht. Daarvoor dient de broer per periode een duidelijk overzicht te geven van de financiële handelingen per categorie van handeling (webshopaankoop, winkel, creditcard, enz.) met precieze verwijzing naar onderliggende stukken. Daarbij dient de broer (apart) een toelichting te geven waaruit blijkt dat de financiële handeling zonder toestemming van ouders door en ten behoeve van de zus zelf is verricht. De rechtbank stelt de broer in de gelegenheid zich daarover uit te laten, daarna krijgt de zus gelegenheid om te reageren.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 24-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2024:457

Zaaknummer: C/13/729612 / HA ZA 23-145

Rechters: R.H.C. van Harmelen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter beoordeelt eigen bevoegdheid, toepasselijk bij het verzoek om namens een in Nederland wonende minderjarige de nalatenschap van een in België overleden erflater te mogen verwerpen.

Erflater had zijn laatste woonplaats in België en laat een in Nederland wonende minderjarige als erfgenaam achter. Namens de minderjarige wordt machtiging verzocht tot verwerpen van de nalatenschap. De rechtbank oordeelt bevoegd te zijn om van het verzoek kennis te nemen, artikel 1 lid 1 onder b jo. lid 2 onder e Verordening (EG) nr. 2201/2003 (Brussel II-bis). Een dergelijk verzoek heeft betrekking op de toestand en de bekwaamheid van de persoon en valt niet onder het in artikel 1 lid 3 onder f van de verordening uitgesloten erfrecht, maar houdt verband met de ouderlijke verantwoordelijkheid. Het verzoek moet worden onderzocht aan de hand van de verordening die in artikel 8 lid 1 bepaalt dat ter zake van de ouderlijke verantwoordelijkheid bevoegd zijn de gerechten van de lidstaat op het grondgebied waarvan het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip dat de zaak bij het gerecht aanhangig wordt gemaakt. Een volgende vraag is of het verzoek moet worden beoordeeld naar Nederlands dan wel naar het Belgisch recht. Uit artikel 17 eerste zin Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 is dit Belgisch recht. In het per 1 juli 2022 gewijzigde Belgisch Burgerlijk Wetboek is in artikel 4.40 inzake minderjarigen en beschermde meerderjarigen, in § 1 bepaald dat omtrent nalatenschappen die aan minderjarigen toekomen de erfkeuze slechts rechtsgeldig kan worden uitgeoefend overeenkomstig de bepalingen van artikel 410 § 1 van het oud Burgerlijk Wetboek (Belgisch Staatsblad van 14 maart 2022, p. 19797). Krachtens die laatstgenoemde wetsbepaling moet de vrederechter de voogd bijzondere machtiging verlenen om een nalatenschap te verwerpen (art. 410 § 1 aanhef en onder 5 Burgerlijk Wetboek België). Evenals overeenkomstig het Nederlandse recht, waarin voor wat betreft de keuze tot verwerpen het equivalent van het Belgische recht is vastgelegd artikel 4:193 lid 1 BW, behoeft de wettelijke vertegenwoordiger van een minderjarige dus een machtiging van de rechter om een nalatenschap te verwerpen. In de feiten (negatieve nalatenschap) ziet de kantonrechter aanleiding om die bijzondere machtiging te verlenen. Daaraan staat niet in de weg dat de nalatenschap reeds twee en een half jaar geleden is opgevallen. Anders dan naar Nederlands recht kent het Belgische recht geen termijn

waarbinnen een verklaring van verwerping moet worden afgelegd. Een minderjarige kan een nalatenschap te allen tijde verwerpen na machtiging van de bevoegde rechtbank.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 19-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:553

Zaaknummer: 10822275 OV VERZ 23-5971 (E)

Rechters: Eijssen-Vruwink

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het gerecht verklaart dat de zoon van onder het oude erfrecht overleden erflater zijn aanspraken op zijn legitieme portie heeft verloren, en wijst een vertegenwoordiger als bedoeld in artikel 3:300 BWC aan ter zake van de verkoop van een mede aande eerste echtgenote van erflater toekomstende woning.

In 2008 is erflater X overleden. Partijen zijn echtgenote 3, B [de erfgenaam van echtgenote 2], C [de zoon van erflater en echtgenote 2] en A [zijn eerste echtgenote]. X heeft het vruchtgebruik van zijn gehele nalatenschap gelegateerd aan echtgenote 3 en tot zijn enige erfgename benoemd Q [de dochter van echtgenote 3]. Kort en goed draait het geschil om de diverse (deels) onverdeelde huwelijksgemeenschappen tussen erflater en zijn drie echtgenotes. Teneinde de bij vonnis in 2010 vastgestelde verdeling van de huwelijksgemeenschap met erfgenaam van echtgenote 2 te kunnen effectueren, is nodig dat de middelen vrijkomen uit de verkoop van woning Z. Van die woning is echtgenote 1 voor de onverdeelde helft mede-eigenaar. Echtgenote 1 is in 1966 uitgeschreven naar Santo Domingo. In 1969 volgde de echtscheiding van X en dat is het laatste wat over haar bekend is. Als zij nog leeft, is zij nu 85 jaar oud. Tegen haar is verstek verleend. Op 1 januari 2012 is het nieuwe erfrecht in werking getreden, waarmee de legitieme portie werd afgeschaft. X is in februari 2008 overleden; dat is minder dan vier jaren vóór het in werking treden van de nieuwe wet. Volgens artikel 83 lid 2 van de Landsverordening overgangsrecht nieuw Burgerlijk Wetboek behoudt de legitimaris in dat geval zijn bevoegdheden totdat sedert het overlijden van de erflater vijf jaren zijn verstreken. Echtgenote 3 heeft dit punt meermalen aan de orde gesteld en heeft daarbij te kennen gegeven dat C [zoon van erflater en echtgenote 2] zich noch tegenover haar noch tegenover de erfgename op zijn legitieme heeft beroepen, voordat hij het in deze procedure deed. Het was aan C om daartegenover aan te tonen dat hij zich tijdig op zijn legitieme heeft beroepen. Dat heeft hij niet gedaan, zodat moet worden vastgesteld dat hij zijn bevoegdheden als legitimaris heeft verloren. Het gerecht wijst verder een notaris aan als vertegenwoordiger, als bedoeld in artikel 3:300 lid 1 BWC, om namens echtgenote 1 alles te doen wat nodig is voor de verkoop en levering aan kopers of een andere derde over wie echtgenote 3, Q en B het eens zijn, van woning Z.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Curaçao

Datum uitspraak: 22-01-2024

ECLI: ECLI:NL:OGEAC:2024:14

Zaaknummer: CUR202103729

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Hoge Raad acht artikel 11 lid 2 en lid 4 SW niet van toepassing bij overlijden echtgenoot die voor 10 procent was gerechtigd tot huwelijksgemeenschap; ook was i.c. bij het aangaan van die voorwaarden geen sprake van fraus legis.

In 2015 is erflater A in wettelijke gemeenschap gehuwd met zijn echtgenote B. In 2017 hebben zij in huwelijkse voorwaarden vastgelegd dat zij onder verwijzing naar artikel 1:121 BW zijn overeengekomen dat A zal zijn gerechtigd tot 10 procent van zowel de schulden als de goederen van de gemeenschap en B tot 90 procent daarvan. A is enkele maanden later overleden. B is de enige erfgename en heeft de nalatenschap zuiver aanvaard. Uitgaande van een 50-50-verdeling van de gemeenschap van goederen heeft de Inspecteur een aanslag erfbelasting opgelegd naar een belaste verkrijging van € 1.206.459. Het hof oordeelde dat het aangaan van de huwelijkse voorwaarden niet heeft geleid tot een vermogensverschuiving tussen de echtgenoten op grond waarvan een schenking of gift kan worden aangenomen, omdat belanghebbende op het moment van aangaan van de huwelijkse voorwaarden niet kon beschikken over 90 procent van de in de huwelijksgoederengemeenschap aanwezige goederen of daarop aanspraak kon maken als ware het een haar afzonderlijk toebehorend vermogensbestanddeel. Ook was geen sprake van een verblijvensbeding, omdat de huwelijksgoederengemeenschap ook op andere wijze dan door overlijden zou kunnen zijn ontbonden en B ook in dat geval 90 procent van die gemeenschap zou toekomen. Het hof achtte artikel 11 lid 2 en 4 SW daarom niet van toepassing. Wel slaagde volgens het hof het beroep van de Inspecteur op fraus legis omdat niet aannemelijk is geworden dat er voor het aangaan van de huwelijkse voorwaarden een andere reden was dan het ontgaan van erfbelasting. Voorts heeft het hof geoordeeld dat op het moment van aangaan van de huwelijkse voorwaarden geen sprake was van enigszins gelijke levens- en sterftekansen, omdat erflater toen reeds ernstig ziek was. Hierdoor vormt het aangaan van de huwelijkse voorwaarden een bevoordeling van B die op één lijn moet worden gesteld met een schenking binnen 180 dagen voor het overlijden van erflater. Alsdan fingeert artikel 12 SW de bevoordeling tot een verkrijging krachtens erfrecht, aldus het hof.

In cassatie oordeelt de Hoge Raad dat het hof terecht ervan uitgaat dat het aangaan van

huwelijkse voorwaarden als de onderhavige geen schenking inhoudt. Daarmee heeft zich immers nog geen eenzijdige vermogensverschuiving uit het vermogen van de ene, in het vermogen van de andere echtgenoot voltrokken, die kenmerkend is voor een schenking. Dit is niet anders als de echtgenoten, zoals in dit geval, volgens de huwelijkse voorwaarden voor ongelijke delen zullen zijn gerechtigd tot de goederen die tot de huwelijksgemeenschap behoren. Dit neemt volgens de Hoge Raad niet weg dat het aangaan van huwelijkse voorwaarden als de onderhavige in uitzonderlijke gevallen kan worden aangemerkt als wetsontduiking (fraus legis). Een dergelijk geval doet zich voor indien (a) het ontgaan van erfbelasting het doorslaggevende motief is geweest voor het aangaan van de huwelijkse voorwaarden, en bovendien (b) het in strijd zou komen met doel en strekking van artikel 1 lid 1 aanhef en onder 1° SW indien de vermogensverschuiving ten gevolge van het aangaan van de huwelijkse voorwaarden en het vervolgens overlijden van een van de echtgenoten niet zou worden aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht. Een zodanige strijd met doel en strekking van artikel 1 lid 1 aanhef en onder 1° SW doet zich bij huwelijkse voorwaarden als de onderhavige voor indien op het moment van aangaan daarvan zo goed als zeker is dat de echtgenoot die daardoor voor het kleinste deel is gerechtigd tot het gemeenschappelijke vermogen, eerder zal overlijden dan de andere echtgenoot, en dat daardoor de bedoelde vermogensverschuiving zich zal voltrekken. In een zodanig geval moet worden aangenomen dat de wijziging in de gerechtigdheid tot het gezamenlijke vermogen, geen andere praktische betekenis kon hebben dan het vermijden van erfbelasting. Als aan deze voorwaarden is voldaan, moet hetgeen de langstlevende echtgenoot krachtens huwelijkvermogensrecht meer toekomt dan zonder het aangaan van de huwelijkse voorwaarden het geval zou zijn, voor de toepassing van de Successiewet 1956 worden aangemerkt als een verkrijging krachtens erfrecht. Het hof heeft echter blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting, doordat het ten onrechte het beroep van de Inspecteur op fraus legis heeft beoordeeld aan de hand van het criterium of op het moment van het aangaan van de huwelijkse voorwaarden sprake was van enigszins gelijke levens- en sterftekansen.

Verder stelt de Hoge Raad dat onder het met ingang van 1 januari 2010 geldende recht moet worden aangenomen dat de bijzondere regeling ten aanzien van bedingen in huwelijkse voorwaarden, die sindsdien in artikel 11 lid 4 SW is opgenomen, uitputtend is bedoeld zodat het hof terecht ervan uitging dat artikel 11 lid 2 SW in dit geval niet toepasselijk is. De Hoge Raad meent wel dat het hof op een onjuiste grond artikel 11 lid 4 SW niet toepasselijk heeft geacht. Deze bepaling stelt namelijk niet de voorwaarde dat het beding in de huwelijkse voorwaarden uitsluitend geldt bij het overlijden van een van de echtgenoten. Toch leidt dit niet tot cassatie. Onder verwijzing naar de totstandkoming van artikel 11 lid 4 SW concludeert de Hoge Raad dat ervan moet worden uitgegaan dat slechts is belast wat een echtgenoot bij overlijden van de andere echtgenoot méér verkrijgt dan overeenkomt met zijn eigen aandeel

in de huwelijksgoederengemeenschap vóór de ontbinding ervan. Dit sluit ook aan bij de regeling in artikel 11 lid 2, SW, voor zover deze betrekking heeft op verblijvsbedingen, omdat ook daarin een gelijkstelling met een erfrechtelijke verkrijging slechts wordt aangenomen voor zover een deelgenoot als gevolg van dat beding bij het overlijden van een andere deelgenoot méér verkrijgt dan waarop hij recht zou hebben op grond van zijn aandeel in het gemeenschappelijk goed.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 16-02-2024

ECLI: ECLI:NL:HR:2024:239

Zaaknummer: 22/00619

Rechters: J.A.R. van Eijdsen, M.W.C. Feteris, J. Wortel, M.T. Boerlage en A.E.H. van der Voort Maarschalk

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In de zaak van de ene erfgenaam om daadwerkelijke executie van eerder vonnis tegen voormalig bewindvoerder van erflater mogelijk te maken wordt de andere erfgenaam toegestaan zich te voegen.

Erflater is overleden met achterlating van zijn kinderen X [eiseres in hoofdzaak] en Y [eiser in incident]. B [medegedaagde] was de bewindvoerder over het vermogen van erflater. Over het verwijt van X dat B grote bedragen aan het vermogen van erflater heeft onttrokken, hebben partijen in een in een proces-verbaal vastgelegde regeling vastgelegd dat B € 233.000 aan de nalatenschap moet betalen. B is in gebreke bij de betaling en X en Y hebben executoriaal beslag gelegd op een woning die aan B tezamen met de tweede gedaagde toebehoort. Er bleek echter geen notaris bereid te zijn om de executie ter hand te nemen. In de hoofdzaak vordert X kort en goed dat beide gedaagden worden veroordeeld over te gaan tot verdeling/verkoop van hun woning. Y vordert dat hem wordt toegestaan zich in de hoofdzaak aan de zijde van eiseres X te voegen, nu hij belang heeft bij toewijzing van de hiervoor genoemde vorderingen. De rechtbank overweegt dat ieder die belang heeft bij een tussen andere partijen aanhangig geding, kan vorderen zich daarin te mogen voegen, artikel 217 Rv. Voor het aannemen van een zodanig belang is voldoende dat de partij die voeging vordert, nadelige gevolgen kan ondervinden van een uitkomst van de procedure die ongunstig is voor de partij aan wier zijde zij zich voegt. Onder nadelige gevolgen zijn in dit verband te verstaan de feitelijke of juridische gevolgen die de toe- dan wel afwijzing van de in die procedure ingestelde vordering of het gezag van gewijsde van in de uitspraak in die procedure gegeven eindbeslissingen zal kunnen hebben voor degene die de voeging vordert. Uit de stellingen van Y valt voldoende af te leiden dat deze een dergelijk belang heeft. Vast staat dat B een bedrag aan de nalatenschap moet betalen. X heeft de vorderingen in de hoofdzaak ingesteld om betaling te bewerkstelligen. Hiermee staat vast dat Y, als erfgenaam van erflater, nadelige gevolgen kan ondervinden van een uitkomst die ongunstig is voor X. De omstandigheid dat X op grond van artikel 3:171 BW als deelgenoot gerechtigd is om ten behoeve van de nalatenschap van erflater als eisende partij op te treden tegen B en gedaagde 2 staat er niet aan in de weg dat Y zich aan de zijde van X voegt.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 18-10-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:16210

Zaaknummer: C/09/651782 / HA ZA 23-694

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Artikel 3:221 BW-bewindvoerder krijgt na eerder verkregen
machtiging tot verkoop van de tot het vruchtgebruikvermogen
behorende woning, thans ook machtiging tot levering daarvan.***

Over deze nalatenschap is eerder bericht (ERF 2022-0254, ERF 2023-0193 en ERF 2023-0245). De krachtens artikel 3:221 BW door de rechter benoemde bewindvoerder over het door erflater aan diens tweede echtgenote (ten aanzien van wie een meerderjarigenbewind is ingesteld) gelegateerde vruchtgebruik kreeg machtiging om de tot het vruchtgebruik behorende woning te verkopen. De kantonrechter verleende de eveneens verzochte machtiging tot levering nog niet en stelt voor die machtiging dezelfde voorwaarden voor als worden toegepast bij de levering door beschermingsbewindvoerders. In onderhavige zaak verleent de kantonrechter de door de bewindvoerder gevraagde machtiging om de woning te kunnen leveren.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 29-08-2023

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2023:7477

Zaaknummer: 9010312-2

Rechters: M.J. Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tot het recht op inzage in het medisch dossier van een overleden behoren niet de basale logginggegevens, broncodes e.a.

Eiseres heeft inzage gehad in het medisch dossier van haar overleden echtgenoot, van wie is vastgesteld dat ter zake van diens suïcide een fout is gemaakte door gedaagde [een zorginstelling]. Thans vordert eiseres verdere/diepere inzage, te weten inzage in de broncodes en logginggegevens. Die vordering wijst de voorzieningenrechter af. De voorzieningenrechter stelt dat eiseres recht heeft om kennis te nemen van gegevens uit het patiëntendossier nu uit een rapport blijkt van een incident als bedoeld in artikel 10 lid 3 van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg. Dat zij hiernaar verder onderzoek wenst te verrichten is naar het voorlopige oordeel van de voorzieningenrechter een rechtens te respecteren belang. Eiseres moet onderbouwen dat gedaagde (nog) niet alle gegevens over de suïcide uit het patiëntendossier heeft verstrekt, terwijl deze gegevens kunnen bijdragen aan de voltooiing van het onderzoek naar de toedracht van de zelfdoding. De voorzieningenrechter is voorshands van oordeel dat basale loggings geen onderdeel uitmaken van het patiëntendossier. Op de verstrekking hiervan heeft eiseres op grond van het voorschrift van artikel 7:458a BW dan ook geen recht. Dat loggings aan haar zijn verstrekt, kan hieraan niet afdoen. Broncodes maken evenmin onderdeel uit van het patiëntendossier. Ook hierop kan zij dan ook geen recht doen gelden, nog daargelaten dat ook gedaagde geen recht heeft op deze broncodes en hierover evenmin de beschikking heeft. Ook gegevens uit applicaties die (zouden) zijn gebruikt om informatie aan het medische dossier van de echtgenoot toe te voegen behoren niet tot het dossier zodat gedaagde deze dan ook niet aan eiseres hoeft te verstrekken. De voorzieningenrechter staat geen *fishing expedition* toe. Het is bij deze stand van zaken aan eiseres om inzicht te verstrekken welke gegevens uit het patiëntendossier nog niet aan haar zijn verstrekt en hoe die kunnen bijdragen aan de voltooiing van het onderzoek naar de toedracht van de zelfdoding. Eiseres heeft echter nagelaten om dit inzicht te geven, zodat de voorzieningenrechter de gehele vordering afwijst.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 05-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:471

Zaaknummer: C/02/417346 / KG ZA 23-618

Rechters: C.T.M. Luijks

Advocaten: A.M. Verbrugge en M.J.J. de Ridder

Wetsartikelen: 7:458a BW en 10 Wvkgz

RECHTSPRAAK

Op grond van artikel 843a Rv gevorderde afgifte bescheiden en opstellen overzichten wordt geweigerd.

Eiser en gedaagde zijn de twee erfgenamen van hun in 2020 overleden moeder. Gegrond op artikel 843a Rv vordert eiser alle bankafschriften vanaf oktober 2017, een afschrift van de financiële administratie c.q. schriftelijke onderbouwing van de transacties die gedaagde vanaf diezelfde datum via de bankrekening(en) van erflaatster heeft verricht voor zichzelf dan wel voor derden, een overzicht van alle sieraden met daarin per sieraard gespecificeerd waar het betreffende sieraad zich vanaf welke periode tot op heden bevindt, een overzicht en nadere schriftelijke onderbouwing van de waarde van de gouden tientjes en alle overige inlichtingen die relevant zijn voor het kunnen vaststellen van de volledige waarde en de volledige omvang van de nalatenschap van erflaatster. De rechtbank stelt dat de exhibitieplicht van artikel 843a Rv een partij de mogelijkheid geeft om inzage te vorderen van bestaande bescheiden ten behoeve van de bewijslevering. Artikel 843a Rv voorziet niet in een onbeperkt recht op inzage/afschrift van bescheiden jegens degene die deze te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft. Met het oog daarop en ter voorkoming van zogenoemde *fishing expeditions* is de toewijsbaarheid van een op artikel 843a Rv gebaseerde vordering aan cumulatieve voorwaarden gebonden waaruit onder meer volgt dat het moet gaan om bestaande bescheiden. Het artikel biedt geen basis voor een vordering strekkende tot het maken van overzichten of het anderszins opstellen van bescheiden. Over de vordering tot afgifte van bankafschriften dient eiser in het kader van artikel 150 Rv te onderbouwen dat gedaagde deze bescheiden in haar bezit heeft. Omdat deze onderbouwing ontbreekt, meent de rechtbank dat niet kan worden aangenomen dat gedaagde andere dan de reeds overgelegde bescheiden in haar bezit heeft. Tevens concludeert de rechtbank dat artikel 843a Rv ook geen grondslag is voor de overige vorderingen aangezien eiser vraagt om een schriftelijke onderbouwing en/of een overzicht zonder enige toelichting te geven over het reeds bestaan van deze stukken. De vordering ziet in zoverre derhalve kennelijk op door gedaagde op te stellen overzichten en verantwoordingen en daarmee niet op al bestaande bescheiden. Het lijkt erop dat eiser (tot op zekere hoogte) van gedaagde verlangt dat zij rekening en verantwoording aflegt. Een vordering daartoe is echter niet voldoende kenbaar ingesteld, althans niet voldoende onderbouwd gelet op het feit dat niet is gesteld op grond waarvan gedaagde jegens eiser rekenplichtig zou zijn.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 24-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:451

Zaaknummer: C/03/317094 / HA ZA 23-186

Rechters: B.R.M. de Bruijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Opdrachtgeefster wordt veroordeeld factuur uitvaart te voldoen.

In december 2021 heeft gedaagde A aan eisers X opdracht gegeven de uitvaart van haar schoonmoeder te verzorgen en de daartoe strekkende overeenkomst ondertekend. Ter zake de door X verstuurde factuur zijn A en X een door A niet-nagekomen betalingsregeling overeengekomen. De kantonrechter stelt vast dat A niet heeft betwist (i) de overeenkomst met X te zijn aangegaan, (ii) dat de algemene voorwaarden die X hanteert op de overeenkomst van toepassing zijn, (iii) dat X de werkzaamheden zoals overeengekomen in de kostenbegroting heeft verricht, (iv) de factuur van 4 maart 2022 te hebben ontvangen, (v) de omvang van de factuur en (vi) de nog verschuldigde hoofdsom niet te hebben betaald. Deze feiten staan dus vast. Dat A momenteel niet in staat is de hoofdsom te voldoen, doet niet af aan het feit dat zij deze op grond van de overeenkomst moet voldoen. Gelet hierop ligt betaling van de hoofdsom van € 3.566,40 voor toewijzing gereed. Betalingsonmacht bevrijdt een schuldenaar niet van zijn verplichtingen.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 17-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:253

Zaaknummer: 10669124 \ CV EXPL 23-3673

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vanwege de gespannen verhouding tussen de vader van de minderjarige rechthebbende en de bewindvoerder benoemt het hof een vervangend bewindvoerder.

Het hof bevestigt de overwegingen uit de tussenbeschikking ECLI:NL:OGEEA:2021:569 dat de bij testament uitgesproken wens van wijlen moeder dat er een bewindvoerder moet worden benoemd over hetgeen de minderjarige uit haar nalatenschap verkrijgt, moet worden gerespecteerd. Er zijn geen feiten gebleken die moeten leiden tot opheffing van het bewind. In dezelfde beschikking oordeelde het hof dat er wel aanleiding was om de bewindvoerder te vervangen. De reden daarvoor is dat tijdens de mondelinge behandeling is gebleken dat de verhouding tussen de vader van de minderjarige en de bewindvoester nog steeds zeer gespannen is. Tijdens het kindgesprek heeft het Hof geconstateerd dat de minderjarige daaronder lijdt. Omdat het in het belang van de minderjarige zeer wenselijk is dat tussen de bewindvoerder en de vader een goede verstandhouding bestaat, is het Hof van oordeel dat de minderjarige het meest gebaat is bij een neutrale bewindvoerder. In de tussenbeschikking wordt partijen verzocht om hiertoe voorstellen te doen. Het kan daarbij gaan om een professionele bewindvoerder, liefst in Aruba, maar op een van de andere eilanden is ook mogelijk. Als dat niet mogelijk is, kan ook gedacht worden aan een familielid of kennis dat/die op voldoende afstand staat van partijen om als neutrale bewindvoerder op te kunnen treden. Het beste zou zijn als partijen in gezamenlijk overleg iemand zouden vinden in wie zij beiden voldoende vertrouwen hebben. In onderhavige beschikking oordeelt het Hof dat de door de bewindvoester voorgestelde vervangende bewindvoerder niet op voldoende afstand van de bewindvoerder staat (is nl. haar dochter) en benoemt door de vader aangedragen accountant tot bewindvoerder.

Instantie: Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 05-12-2023

ECLI: ECLI:NL:OGHACMB:2023:265

Zaaknummer: AUA 2021Hoo237

Rechters: E.A. Saleh, G.C.C. Lewin en C.G. ter Veer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Conclusie van A-G Vlas of een vordering tot vaststelling legitieme een processueel ondeelbare rechtsverhouding is.

In deze zaak twisten partijen over de omvang van de legitimaire massa. Erflater heeft zijn zonen tot erfgenamen benoemd en daarmee zijn dochters uit een eerder huwelijk (impliciet) onterfd. De dochters hebben aanspraak gemaakt op hun legitieme portie en gevorderd dat de zonen worden veroordeeld tot betaling van € 46.666,66 per dochter. De rechtbank heeft die vordering toegewezen, omdat de zonen niet aan hun informatieplicht hebben voldaan en daardoor hun verweer onvoldoende hebben onderbouwd. Het hof heeft het vonnis van de rechtbank vernietigd en, opnieuw rechtdoende, de zonen veroordeeld tot betaling van € 3.904,82 per dochter. Het hof heeft geoordeeld dat de zonen inmiddels aan hun inspanningsverplichting tot het verstrekken van informatie hebben voldaan. Ten aanzien van twee woningen is het hof tot het oordeel gekomen dat die niet tot de legitimaire massa behoren, waardoor de legitieme portie lager is uitgevallen dan in eerste aanleg. Het cassatieberoep van een van de dochters richt zich met een waaier aan klachten tegen deze oordelen van het hof. De A-G gaat in op de vraag of – zoals de rechtbank oordeelde in haar tussenvonnis van 23 oktober 2019 – in deze zaak sprake is van een processueel ondeelbare rechtsverhouding. Eiseres heeft beroep in cassatie ingesteld en de zonen als verweerders opgeroepen te verschijnen. In cassatie hebben haar zussen zich niet als eiseressen aan de zijde van eiseres geschaard, noch zijn zij door eiseres opgeroepen om als partij in het geding te verschijnen. Dit doet – zo de A-G – de vraag rijzen of de Hoge Raad ambtshalve aan eiseres de gelegenheid moet bieden om haar zussen alsnog als partijen in het geding in cassatie te betrekken. A-G Vlas stelt dat een processueel ondeelbare rechtsverhouding een rechtsverhouding is waarbij het rechtens noodzakelijk is dat een beslissing daarover in dezelfde zin luidt ten aanzien van alle bij die rechtsverhouding betrokkenen. In een dergelijk geval kan de rechter slechts een beslissing geven in een geding waarbij allen die bij die rechtsverhouding zijn betrokken, partij zijn, zodat de rechterlijke beslissing hen allen bindt. Wanneer een partij een dergelijke beslissing wil uitlokken, dienen dan ook alle bij de rechtsverhouding betrokken partijen in het geding te worden opgeroepen, zowel in eerste aanleg als in volgende instanties. Laat degene die een beslissing wil uitlokken over een processueel ondeelbare rechtsverhouding dat na, dan dient de rechter naar aanleiding van een

daarop gericht verweer dan wel ambtshalve gelegenheid te geven om de niet opgeroepen personen alsnog als partij in het geding te betrekken door oproeping op de voet van artikel 118 Rv binnen een daartoe door de rechter te stellen termijn. Het voorgaande geldt zowel in eerste aanleg als na aanwending van een rechtsmiddel, het beroep in cassatie daaronder begrepen. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat een vordering tot boedelbeschrijving en verdeling van een nalatenschap in beginsel een processueel ondeelbare rechtsverhouding betreft. De vordering van eiseres strekt echter tot vaststelling en betaling van haar legitieme portie. Ten gevolge van de erfstelling van de zonen, is eiseres (impliciet) onterfd (art. 4:115 BW). Zij is geen erfgenaam en daarom ook geen deelgenoot in de nalatenschap van erflater. In haar hoedanigheid van legitimaris heeft zij slechts een vordering op de nalatenschap (art. 4:79 aanhef en onder a jo. art. 4:80 lid 1 BW). Die vordering is deelbaar, in de zin dat de erfgenamen aansprakelijk zijn naar evenredigheid van hun erfdeel (art. 4:80 lid 2 BW). De aard en inhoud van de rechtsverhouding nopen er – anders dan bij een vordering tot boedelbeschrijving en verdeling van een nalatenschap – dan ook niet toe dat alle erfgenamen, noch alle legitimarissen (voor zover zij aanspraak hebben gemaakt op hun legitieme portie), in het geding worden opgeroepen (hoewel dat wel praktisch kan zijn). In dit geval zijn alle erfgenamen (namelijk: de zonen) overigens wél door eiseres in cassatie betrokken. De A-G concludeert dat er geen verplichting bestaat om ambtshalve aan eiseres de gelegenheid te bieden ook haar zussen alsnog als partij in het geding in cassatie te betrekken.

De klachten die betrekking hebben op de beslissing van het hof dat de zonen voldaan hebben aan hun informatieverplichting slagen niet. De A-G acht de motivering van het hof begrijpelijk en is van oordeel dat het hof niet buiten de rechtsstrijd is getreden. De dochter klaagt ook over een ‘schijnconstructie’ waardoor twee onroerende zaken bij overlijden geen eigendom waren van erflater (erflater had het vruchtgebruik voorbehouden bij verkoop aan zoons) en dus niet worden meegenomen bij de berekening van de legitimaire massa. De A-G meent dat het hof voldoende kenbaar bij zijn oordeel heeft betrokken dat de stelling dat sprake is van een schijnconstructie (voor zover dat tussen partijen zou vaststaan) niet automatisch meebrengt dat de rechtshandelingen moeten worden aangemerkt als gift. De stelplicht en bewijslast rusten op dochter. De conclusie strekt tot verwerping.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-12-2023

ECLI: ECLI:NL:PHR:2023:1190

Zaaknummer: 23/01120

Rechters: P. Vlas

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank oordeelt primair over feitelijke wilsonbekwaamheid erflater en vervolgens over de subsidiaire beroepen op vernietiging uiterste wilsbeschikking wegens dwaling en het al dan niet op grond van redelijkheid en billijkheid onthouden van rechtsgevolgen aan het testament.

In geschil is o.m. de vraag of erflater op 16 maart 2022 feitelijk wilsbekwaam was. De rechtbank overweegt dat vaststaat dat erflater ten tijde van het passeren van het testament verstandelijke beperkingen had. Dat wil echter nog niet zeggen dat sprake is van een geestelijke stoornis als bedoeld in artikel 3:34 BW. De VIA-arts, die als medisch specialist bij uitstek geschikt is om daarover te oordelen, acht erflater met betrekking tot het testament van 16 maart 2022 wilsbekwaam. Daarnaast heeft ook de notaris als taak om de wilsbekwaamheid van de persoon die een testament door hem laat opmaken te toetsen. In een brief heeft de notaris verklaard hoe ook zij tot het oordeel is gekomen dat erflater wilsbekwaam was. Hetgeen eiser heeft aangevoerd is onvoldoende om de conclusies van de VIA-arts en de notaris, die de rechtbank duidelijk en consistent acht, opzij te zetten. Het staat niet vast dat een andere notaris geweigerd heeft om het testament van erflater te wijzigen omdat hij van oordeel was dat erflater wilsonbekwaam was, nu eiser hiervan geen bewijs heeft overgelegd en gedaagde dit betwist. De rechtbank ziet bovendien geen aanwijzingen om te veronderstellen dat erflater de VIA-arts om de tuin heeft geleid. De VIA-arts heeft namelijk wel opgemerkt dat er cognitieve beperkingen waren bij erflater. Er is in zoverre geen reden om aan te nemen dat de VIA-arts iets over het hoofd heeft gezien. Ook weegt mee dat de VIA-arts juist wordt ingeschakeld vanwege zijn expertise. De rechtbank volgt eiser verder niet in zijn ter zitting gemaakte opmerking dat niet met erflater besproken zou zijn dat de wijziging van het testament ingrijpend was. Uit de brief van de notaris blijkt dat de consequenties van de testamentswijziging met erflater zijn besproken. Die consequenties, waaronder onterving van eiser, zijn ingrijpend zodat met de bespreking van de consequenties ook de ingrijpendheid is besproken. Voor zover eiser heeft aangevoerd dat de notaris en de VIA-arts ten onrechte de in hun vak geldende protocollen over de vaststelling van wils(on)bekwaamheid niet hebben gevolgd, kan dit hem evenmin baten. Ook indien deze protocollen niet zijn opgevolgd, is hiermee nog niet gezegd dat sprake was van een geestelijke stoornis bij erflater en van causaal

verband tussen die geestelijke stoornis en het maken van het testament. Dat erflater leed aan dementie is niet vastgesteld, zodat daarvan niet kan worden uitgegaan. Daarbij komt dat de enkele aanwezigheid van een geestelijke stoornis zoals dementie niet altijd betekent dat de wilsverklaring ook onder invloed van die stoornis is gedaan, omdat een geestelijke stoornis de waardering van de bij een uiterste wilsbeschikking betrokken belangen niet in alle gevallen hoeft te beletten. Voor zover eiser heeft willen stellen dat erflater dementie had en dus wilsonbekwaam was, is zijn stelling dus onvoldoende om die conclusie te kunnen dragen. Gelet op het voorgaande komt de rechtbank tot het oordeel dat niet is vast komen te staan dat erflater ten tijde van het passeren van het testament van 16 maart 2022 als gevolg van een geestelijke stoornis niet in staat was zijn wil (in vrijheid) te vormen, zodat geen sprake is van de situatie dat het testament nietig is op grond van artikel 3:34 BW. Ook de vordering om een deskundige te benoemen wijst de rechtbank af nu de rechtbank gelet op het tijdsverloop niet inziet dat een nog te benoemen deskundige beter dan de VIAarts en de notaris kan oordelen over de (psychische) gezondheid van erflater ten tijde van het testen. Ook de vordering tot vernietiging van het testament op grond van artikel 4:43 lid 2 BW wordt afgewezen omdat de vermeende onjuiste beweegreden niet in het testament is opgenomen. Ook de stelling dat de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid met zich brengen dat aan het testament geen rechtsgevolg zou moeten worden verbonden, gaat volgens de rechtbank niet op. De daarvoor vereiste hoge drempel wordt niet gehaald, omdat onduidelijk is welke feiten en omstandigheden eiser aan deze stelling ten grondslag legt. Vervolgens gaat de rechtbank aan de slag met de verdeling van de ontbonden huwelijksgemeenschap.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 31-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:488

Zaaknummer: C/05/417625

Rechters: A.A. Roodenburg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank oordeelt primair over feitelijke wilsonbekwaamheid van een vermogende erflater die zijn mantelzorgster tot enig erfgenaam benoemde, beoordeelt de diverse verklaringen hierover van drie deskundigen en de handelwijze van de passerend notaris.

Wederom een zaak waarbij de feitelijke wilsbekwaamheid van erflater in geschil is. Appellant X en belanghebbenden zijn familie van elkaar, (achter)neven en -nichten, en versterferfgenamen van de erflater die overleden is in 2016. X is een neef van erflater. Erflater is nooit getrouwd geweest en had geen kinderen. Geïntimeerde Q heeft erflater in 2013 leren kennen via een vrijwilligersorganisatie voor de mantelzorg van (alleenstaande, eenzame) ouderen. Erflater woonde toen nog in zijn eigen woning. Erflater is begin 2015 in een verzorgingshuis opgenomen. Tot aan zijn overlijden heeft Q voor hem gezorgd en hem gezelschap gehouden. Q is op voordracht van het verzorgingshuis bij beschikking van 19 mei 2015 van de rechtbank (kanton) tot bewindvoerder en mentor benoemd. Erflater heeft door tussenkomst van notaris Z op 10 maart 2016 een testament opgesteld waarbij hij Q tot zijn enige erfgenaam heeft benoemd. Volgens X was erflater door zijn dementie niet wilsbekwaam om een testament te laten opmaken. De rechtbank heeft een onderzoek nodig geacht naar de wils(on)bekwaamheid van erflater ten tijde van het opmaken van het testament en heeft daarvoor dr. A als deskundige benoemd. Na het uitbrengen van zijn rapport heeft Q nog de opinie van twee eigen deskundigen (drs. B en prof. C) ingebracht. De rechtbank heeft in het eindvonnis van 9 december 2020 de vorderingen van X afgewezen. Het hof gaat hierin mee. Ook in appèl zijn de betreffende deskundigen aan het woord gekomen en wordt de waarde van een door X overgelegde verklaring van de burens van erflater beoordeeld. Het hof hecht veel waarde aan de verklaring van de notaris: zij heeft erflater gezien en gesproken op de dag dat het testament werd opgemaakt. Zij heeft daarover op de mondelinge behandeling uitvoerig verklaard voor zover haar beroepsgeheim dat toeliet. Zij heeft zich goed gerealiseerd dat er indicatoren waren om oplettend en voorzichtig te zijn in deze situatie: erflater was opgenomen in een verzorgingshuis, was vermogend, wilde zijn gehele vermogen nalaten aan zijn mantelzorgster en het contact met de notaris was buiten erflater tot stand gekomen. Het hof kan de notaris volgen in haar handelwijze en redenering dat zij niet direct al, dus voordat zij met erflater had gesproken, een onderzoek wilde laten uitvoeren door een medisch

deskundige over de geestesgesteldheid (en wilsbekwaamheid) van erflater. Een dergelijke werkwijze is ook niet gebruikelijk in de notariële praktijk, zo verklaarde de notaris. De notaris heeft eerst nog, voordat zij met erflater sprak, geobserveerd hoe erflater en Q met elkaar omgingen in de zaal van het verzorgingshuis. Er was een enorme genegenheid tussen hen, Q las de krant voor en ze aten een tompouce. Het was allemaal heel liefdevol. Na kennismaking heeft de notaris alleen met erflater gesproken en tijdens dat gesprek heeft ze de overtuiging gekregen dat erflater wist wat hij wilde, namelijk dat Q zijn erfgenaam zou worden. Aan erflater is uitgelegd dat als hij niets vastlegde, zijn geld dan naar zijn familie zou gaan. De beslissing/wilsvorming in dit testament is niet complex: erflater had al tientallen jaren geen contact meer met zijn (achter)neven en -nichten en Q zorgde voor hem sinds 2013 en had bijna dagelijks contact met hem. Erflater had ook niet eerder een testament gemaakt. De notaris heeft na dat gesprek niet getwijfeld aan de wilsbekwaamheid van erflater; dat brengt ook mee dat de notaris dan niet de verdere stappen van het notariële stappenplan hoefde te volgen. Het feit dat de notaris niet wist dat Q ook bewindvoerder en mentor was van erflater maakt het voorgaande niet anders. De notaris wist immers wel dat Q de mantelzorgster was van erflater. Dat de notaris na het passeren van het testament toch nog enige professionele twijfel voelde, duidt er niet op dat de notaris dus een verkeerde beslissing heeft genomen of een verkeerde inschatting heeft gemaakt. Dat heeft zij ook niet verklaard. Vervolgens doet het hof uit de doeken waarom de conclusie van de ene deskundige niet, en die van de andere twee wel wordt gevolgd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 06-02-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:867

Zaaknummer: 200.292.520

Rechters: R.A. Dozy, J.H. Lieber en M.H.H.A. Moes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kan appellant de door zijn overleden vader met verhuurder gesloten huurovereenkomst voortzetten?

In eerste aanleg is de vordering van appellant A tot voortzetting van de door zijn overleden vader gesloten huurovereenkomst afgewezen. Ook in appel vangt A bot. Er is geen sprake van een duurzame gemeenschappelijke huishouding. Voorafgaand aan de samenwoning met zijn ouders heeft A tot 2007 samengewoond met een partner. Nadien verbleef hij langere tijd op Curaçao en Aruba. Een daaropvolgende duurzame samenwoning bij zijn ouders (althans zijn vader) is moeilijk te verenigen met zijn inschrijving als woningzoekende in een andere regio en met de toekomstplannen die hij had (het betrekken van een eengezinswoning met vriendin en kinderen). Bij dit alles komt dat ook de noodzakelijke woonvergunning ontbreekt.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 13-02-2024

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2024:1039

Zaaknummer: 200.326.957/01

Rechters: M.W. Zandbergen, I. Tubben en J.E. Wichers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt omvang en verdeling van een nalatenschap vast waarin een van de gedaagden in deze processueel ondeelbare rechtsverhouding niet is verschenen.

Eiseres A en gedaagden B en C zijn gezamenlijk gerechtigd tot de nalatenschap van de in 2018 overleden erflaatster. De nalatenschap is vereffend door een door de rechtbank benoemde vereffenaar, mr. X. A vordert o.m. verdeling van de nalatenschap. B is niet verschenen. Tegen hem is verstek verleend. Nu de andere gedaagde C is verschenen, wordt op grond van artikel 140 Rv één vonnis tussen partijen gewezen, dat als een vonnis op tegenspraak wordt beschouwd. Dat betekent dat B hoger beroep moet instellen als hij het niet met dit vonnis eens is (en dat hij geen verzet kan instellen). Artikel 139 Rv bepaalt dat in geval van verstekverlening de vordering van eiser wordt toegewezen, tenzij deze de rechter onrechtmatig of ongegrond voorkomt. Daarbij geldt dat door de wel verschenen gedaagde aangevoerde verweren niet in het voordeel van de niet verschenen gedaagde werken, tenzij sprake is van een rechtsbetrekking tussen partijen die verplicht tot een voor alle partijen gelijke beslissing (vergelijk HR 28 mei 1999, ECLI:NL:HR:1999:ZC2911). Daarvan is sprake bij een processueel ondeelbare rechtsverhouding, zijnde een rechtsverhouding waarbij het rechtens noodzakelijk is dat een beslissing daarover in dezelfde zin luidt ten aanzien van alle bij die rechtsverhouding betrokkenen. Dat is het geval nu het hier gaat om de verdeling van de nalatenschap van erflaatster waartoe alle partijen zijn gerechtigd. Vervolgens gaat de rechtbank in op de omvang en stelt verdeling van de nalatenschap vast.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 31-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:716

Zaaknummer: C/02/408091 / HA ZA 23-185 (E)

Rechters: S.H.L. Baggel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Inzake de verdeling van een nalatenschap benoemt de rechtbank een deskundige; de vordering dat deze zijn werkzaamheden buiten aanwezigheid en zonder inmenging van partijen zal verrichten, wordt afgewezen.

In een tussenvonnis heeft de rechtbank een deskundigenbericht gelast en partijen in staat gesteld zich uit te laten over de persoon van de deskundige en de aan deze te stellen vragen. In onderhavig vonnis beveelt de rechtbank het deskundigenonderzoek. In dat kader wijst de rechtbank erop dat partijen wettelijk verplicht zijn om mee te werken aan het onderzoek door de deskundige. De rechtbank werkt deze verplichting uit. Wordt hier niet aan voldaan, dan kan de rechtbank daaruit de gevolgtrekking maken die zij geraden acht, ook in het nadeel van de desbetreffende partij. Het verzoek van eiser om te bepalen dat de deskundige zijn werkzaamheden zal verrichten buiten aanwezigheid van partijen en zonder inmenging van partijen wijst de rechtbank af. In artikel 198 lid 2 Rv is bepaald dat de deskundige partijen gelegenheid moet geven om opmerkingen te maken en verzoeken te doen. In het deskundigenbericht moet de deskundige de inhoud van de opmerkingen en verzoeken vermelden. Dit recht van partijen vloeit voort uit het beginsel van hoor en wederhoor en uit de eis van *equality of arms* (art. 6 EVRM). De essentie van het recht op opmerkingen en verzoeken is dat partijen gelegenheid krijgen zich uit te laten over het onderzoek van de deskundige op een moment waarop hij de opmerkingen en verzoeken van partijen redelijkerwijs nog in (de uitkomsten van) het onderzoek kan betrekken. Uit het recht op opmerkingen en verzoeken wordt afgeleid dat partijen het recht hebben desgewenst aanwezig te zijn bij feitelijke onderzoekshandelingen en eigen waarnemingen van de deskundige, zoals bij een bezichtiging ter plaatse. Dat is immers bij uitstek het moment om met de deskundige van gedachten te wisselen op een moment waarop de deskundige zich een beeld vormt en de opmerkingen en verzoeken van partijen nog in zijn onderzoek kan betrekken. Indien een partij desgevraagd of op eigen initiatief schriftelijke opmerkingen en verzoeken aan de deskundige doet toekomen, dient zij daarvan terstond afschrift aan de wederpartij te verstrekken. De rechtbank staat geen tussentijds hoger beroep toe.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 31-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:717

Zaaknummer: C/02/402987 / HA ZA 22-587 (T)

Rechters: S.H.L. Baggel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***De rechtbank verwijst vordering tot het vaststellen van vordering uit
hoofde van de wettelijke verdeling naar de kantonrechter.***

In een nalatenschap waarop de wettelijke verdeling van toepassing is, vordert een van de erfgenamen vaststelling van diens vordering door de rechtbank. In het incident wordt de niet-ontvankelijkheid van eiser gevorderd. Eiser heeft terecht erkend dat de zaak volgens de wet door de kantonrechter in een met een verzoekschrift in te leiden procedure moet worden behandeld. Daarbij neemt de rechtbank in aanmerking dat eiser voor zijn exhibitievordering geen specifieke wettelijke grondslag heeft genoemd voor de toepassing waarvan een dagvaardingsprocedure is vereist en een dergelijke vordering ook bij verzoekschrift kan worden ingesteld. De rechtbank verwijst de zaak op de voet van artikel 69 en 71 Rv naar de kamer voor kantonzaken van de rechtbank en bepaalt dat de procedure in de stand waarin zij zich bevindt daar zal worden voortgezet volgens de regels die gelden voor de verzoekschriftprocedure. Aan de kantonrechter wordt overgelaten om op de voet van artikel 69 lid 1 en 4 Rv zo nodig te bepalen dat eiser de dagvaarding (ter zake van het opgeven van belanghebbenden) moet verbeteren of aanvullen en/of partijen gelegenheid te geven om hun stellingen aan te passen aan de regels die gelden voor de verzoekschriftprocedure.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 07-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:532

Zaaknummer: C/05/428065 / HA ZA 23-500

Rechters: G.J. Meijer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur veroordeeld tot voldoen schadevergoeding wegens niet-nakomen van een door erflater verleend voorkeursrecht dat niet door erflater onder misbruik van omstandigheden is verleend.

Eiser A en erflater waren burens. Zij hebben een voorkeursrecht afgesproken, waardoor A het eerste recht op koop van de woning van erflater heeft gekregen. Erflater heeft in zijn laatste testament gedaagde Y als enig erfgenaam en executeur aangewezen. Na het overlijden van erflater heeft Y de woning aan X verkocht en geleverd hoewel Y wist van het voorkeursrecht van A. A vordert dat de woning (alsnog) aan hem wordt geleverd door Y en X dan wel dat Y wordt veroordeeld tot betaling van schadevergoeding. Y stelt dat het door erflater verleende voorkeursrecht onder misbruik van omstandigheden tot stand is gekomen en door haar is vernietigd. De rechtbank vindt dat Y deze stelling volstrekt onvoldoende heeft onderbouwd. Uit de feiten blijkt volgens de rechtbank allerm minst dat erflater een makkelijk te beïnvloeden man was en dat voor zover erflater erg tegen A opkeek, indien juist, dat nog niet betekent dat sprake was van geestelijk overwicht en ook niet dat erflater van A afhankelijk was. Verder blijkt uit niets dat A het voorkeursrecht aan erflater heeft opgedrongen. De rechtbank verwierpt daarom het beroep van Y op de vernietiging van het voorkeursrecht, dat dus in stand blijft. Dat brengt mee dat Y de verplichting heeft om als executeur (en als erfgenaam) de overeenkomst na te komen en, nu A daar aanspraak op maakt, de woning aan hem te verkopen en te leveren. Door de verkoop en levering aan X kan Y niet meer over de woning beschikken, en daarmee schiet Y toerekenbaar tekort jegens A. Of X gehouden is om de woning aan A te leveren, hangt af van het antwoord op de vraag of X onrechtmatig tegenover A heeft gehandeld door te profiteren van de wanprestatie die Y heeft gepleegd. Volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad is het enkele gebruikmaken van wanprestatie nog niet onrechtmatig. Er kan sprake zijn van onrechtmatig handelen als X wist of behoorde te weten dat Y door verkoop en levering van de woning aan hem wanprestatie pleegde tegenover A en er daarnaast bijzondere omstandigheden zijn waardoor een belangenafweging ten gunste van A uitvalt. Uit verklaringen van familieleden van erflater blijkt niet dat X wist van het voorkeursrecht. Uit alle feiten en omstandigheden trekt de rechtbank de conclusie dat A onvoldoende heeft onderbouwd dat X op het moment van de koop en levering van de woning wetenschap had van het voorkeursrecht. De rechtbank tekent hierbij, terzijde, aan dat ook als

de wetenschap van X wel zou komen vast te staan dat nog niet automatisch betekent dat X onrechtmatig tegenover A heeft gehandeld. Daarnaast moet er namelijk sprake zijn van bijzondere omstandigheden. Een bijzondere omstandigheid kan zijn dat er sprake is van onevenredigheid tussen het belang dat X heeft bij de koopovereenkomst en het belang dat A heeft bij het kunnen uitoefenen van het voorkeursrecht. Dat betekent dat er een belangenafweging moet plaatsvinden. Er is pas sprake van onrechtmatigheid als zou blijken dat A een veel groter belang bij levering van de woning heeft dan X. Maar nu niet is gebleken dat X van het voorkeursrecht wist komt de rechtbank aan deze belangenafweging niet toe. De vordering tot levering wordt niet toegewezen, die tot voldoen van schadevergoeding wel.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:1793

Zaaknummer: 339744 / HA ZA 23-282

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfstelling door testateur ten gunste van zijn toenmalige echtgenote (van wie hij nadien is gescheiden), geldt na hertouwen niet ook ten gunste van zijn nieuwe echtgenote.

Eiser X, gedaagde B en gedaagde C en wijlen zus D zijn de vier kinderen van vader en moeder. In 1988 heeft vader in zijn testament zijn kinderen (voor een deel gelijke aan ieder legitieme portie) en zijn echtgenote tot zijn erfgenamen benoemd. Het testament bevat ook een ouderlijke boedelverdeling. In 2003 zijn vader en moeder gescheiden en in 2005 is vader hertrouwd met gedaagde A. Vader is in 2020 overleden en heeft zijn testament nimmer herroepen. In geschil is o.m. of A mede-erfgenaam is van erflater. De rechtbank overweegt dat de erfstelling ten gunste van moeder op grond van artikel 4:52 BW is vervallen. Dat betekent volgens de rechtbank niet dat – zoals A beweert – het hele testament, dus ook de beschikking in het voordeel van de kinderen, door de echtscheiding is komen te vervallen. A heeft nog gesteld, met een beroep op artikel 4:46 BW, dat het testament moet worden uitgelegd. Volgens A is de conclusie van die uitleg dat zij erfgenaam is omdat zij de echtgenote van erflater is geworden. A betoogt dat het de bedoeling van erflater was om zijn echtgenote als langstlevende verzorgd achter te gelaten (zonder opeisbare aanspraken van de kinderen), waarbij voor erflater niet relevant zou zijn geweest wie de echtgenote (dan) is. Erflater verkeerde volgens A daarom in de veronderstelling dat hij zijn testament niet hoefde te wijzigen. Dit is volgens A af te leiden uit het feit dat zij en erflater in gemeenschap van goederen zijn getrouwd en dat tijdens hun huwelijk de onverdeelde helft van de woning op haar naam is gezet. De rechtbank vindt, net als X, dat de bewoordingen van de erfstelling in het testament duidelijk zijn. In het testament staat: Ik benoem tot mijn erfgenamen mijn kinderen ieder voor een deel gelijk aan ieders legitieme portie, alsmede mijn echtgenote, moeder, voor het resterend gedeelte. De echtgenote die erflater tot zijn erfgenaam heeft benoemd, wordt hier met naam en toenaam genoemd. Er kan dan ook geen misverstand over bestaan dat met ‘mijn echtgenote’ moeder wordt bedoeld. De rechtbank volgt A niet in haar uitleg dat met ‘mijn echtgenote’ ook is bedoeld de eventueel nieuwe echtgenote van erflater. Erflater heeft voor dit testament met ouderlijke boedelverdeling gekozen, zo blijkt ook uit het testament, omdat hij zijn echtgenote verzorgd wilde achterlaten en haar in staat wilde stellen hun leefwijze zo veel mogelijk voort te zetten. Toen het testament werd opgemaakt was

erflater getrouwd met de moeder van zijn kinderen. Er kan dan ook niet zonder meer van uit worden gegaan dat erflater de erfrechtelijke aanspraken van zijn kinderen en eventueel nieuwe echtgenote (ook in hun onderlinge verhouding) op dezelfde manier heeft willen regelen. Dat erflater in de veronderstelling verkeerde dat het testament ook gold ten opzichte van A (omdat zij zijn nieuwe echtgenote was) vindt de rechtbank in ieder geval nergens uit blijken. A heeft dit ter zitting desgevraagd ook niet nader kunnen toelichten. Hoe A erbij komt dat erflater in de veronderstelling verkeerde dat hij A in het testament als erfgenaam had aangewezen, is daarmee onduidelijk gebleven. Anders dan A, vindt de rechtbank dat het door het vooroverlijden van zus D vrijvallende aanwast bij dat van de kinderen X, B en C. Hoewel het testament is opgemaakt onder het oude erfrecht en de erfstelling ten gunste van de kinderen volgens de rechtbank geen gezamenlijke making is, is de rechtbank desondanks van oordeel dat uit het testament niet blijkt dat erflater geen aanwas wilde. In dit testament zijn namelijk de kinderen en de moeder van de kinderen (de toenmalige echtgenote van erflater) tot erfgenamen benoemd. Daarbij is de ouderlijke boedelverdeling van toepassing verklaard. Als erflater voor de echtscheiding was overleden, dan waren alle bezittingen en schulden naar moeder gegaan en hadden de kinderen een niet-opeisbare vordering op moeder gekregen. In dat geval had moeder de erfbelasting over de niet-opeisbare vordering van de kinderen moeten voorschieten. Door de erfdelen van de kinderen te beperken tot hun legitieme, zou de te betalen belasting zo laag mogelijk zijn gehouden.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 14-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:1597

Zaaknummer: C/15/337364 / HA ZA 23-134

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De voorzieningenrechter legt vaststellingsovereenkomst uit en bepaalt dat legitieme portie moet worden uitbetaald omdat een deel van het onroerend goed is verkocht en er voldoende middelen zijn om tot uitbetaling over te gaan.

Partijen zijn broer A en zus B. Tijdens een eerdere procedure is tussen partijen een vaststellingsovereenkomst tot stand gekomen, waarbij onder andere afspraken zijn gemaakt over de verdeling van de nalatenschap van hun moeder en het vaststellen van de legitieme portie in de nalatenschap van vader. Tevens zijn afspraken gemaakt over de hoogte van het bedrag, de wijze van betaling en wanneer de betaling moet worden verricht. De betaling is afhankelijk gesteld van de verkoop van het onroerend goed. Thans is sprake van de situatie dat een deel van het onroerend goed is verkocht en is geleverd. B wenst betaling zoals overeengekomen in de vaststellingsovereenkomst. A is het daar niet mee eens, aangezien eerst het hele onroerend goed verkocht moet zijn. Er is volgens beide partijen sprake van een omstandigheid waar in de vaststellingsovereenkomst niet in is voorzien. B heeft vervolgens op grond van de executoriale titel (namelijk het proces-verbaal houdende de vaststellingsovereenkomst) beslag gelegd onder de notaris en vordert uitbetaling van haar legitieme portie. A is het daar niet mee eens en vordert een verbod op executie en dat het beslag onder de notaris moet worden opgeheven. B vordert in reconventie dat A de vaststellingsovereenkomst nakomt en dus de legitieme portie moet betalen. De voorzieningenrechter wijst de vorderingen van A in conventie af en wijst die van B in reconventie toe. De vraag hoe in een schriftelijke overeenkomst de verhouding tussen partijen is geregeld en of die overeenkomst een leemte laat die moet worden aangevuld (in dit geval de onvoorziene omstandigheid dat een deel van het onroerend goed is verkocht en niet het gehele onroerend goed), kan niet worden beantwoord op grond van alleen maar een zuiver taalkundige uitleg van de bepalingen van de vaststellingsovereenkomst. Voor de beantwoording van die vraag komt het immers aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Hierbij zijn alle omstandigheden van het concrete geval van belang, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen. De voorzieningenrechter volgt A niet in zijn betoog dat hij pas tot betaling over hoeft te gaan als het hele onroerend goed is verkocht. In de

vaststellingsovereenkomst mag dan wel niet letterlijk staan opgenomen dat de uitbetaling van € 90.000 óók moet gebeuren op het moment dat sprake is van een gedeeltelijke verkoop van het onroerend goed, toch verklaarden partijen tijdens de mondelinge behandeling desgevraagd dat vanaf de taxatie al door de makelaar is aangegeven dat het onroerend goed wellicht niet als één geheel wordt verkocht, maar eventueel in meerdere kavels. Dat dit vervolgens niet letterlijk in de vaststellingsovereenkomst staat opgenomen, maakt niet dat A daarom het geld op dit moment niet hoeft te betalen. Het standpunt van A dat in eerste instantie wordt ingezet op verkoop van het hele onroerende goed omdat dat meer oplevert, maakt het vorenstaande niet anders. Het gaat erom dat het bij beide partijen bekend was dat een gedeeltelijke verkoop tot de mogelijkheden behoorde. De voorzieningenrechter volgt A evenmin in zijn standpunt dat het uitbetalen van het bedrag indruist tegen de wens van vader, omdat B dan het grootste bedrag uit de verkoop zou ontvangen. Het is juist B die al een aantal jaren wacht op haar legitieme portie. Zij heeft die nog altijd niet ontvangen omdat het A ontbrak aan de financiële middelen. Het is A die het te betalen bedrag heeft gekoppeld aan de verkoop van het onroerend goed. Dat er thans een deel van het onroerend goed is verkocht, maakt dat A op dit moment over voldoende financiële middelen beschikt om het aan B toekomende bedrag te voldoen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 15-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:834

Zaaknummer: C/08/308508 / KG ZA 24-

Rechters: A.E. Zweers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank volgt de (subsidiare) route van artikel 3:29 BW om een 60 jaar oud hypotheekrecht ten behoeve van een inmiddels waarschijnlijk overleden persoon waardeloos te verklaren.

Eisers zijn in 2023 eigenaar geworden van een woning die in 1959 is bezwaard met een recht van hypotheek ten behoeve van de gedaagde (tegen wie verstek is verleend). Eisers vorderen (primair) dat overeenkomstig het bepaalde in artikel 3:274 lid 1 en 2 BW het hypotheekrecht vervallen wordt verklaard en doorgehaald. De hypotheek betreft zekerheid voor een geldlening die ruim 60 jaar geleden is afgesloten. De erfgenamen hebben geen nieuwe inschrijving genomen. Net als eisers acht de rechtbank het aannemelijk dat het hypotheekrecht teniet is gegaan. Toch wordt de primaire vordering afgewezen. Volgens de rechtbank kan met een grote mate van zekerheid worden aangenomen dat gedaagde inmiddels is overleden. Zij zal dus zelf niet meer kunnen verklaren dat de hypotheek is vervallen, zodat een veroordeling daartoe zinloos is. De rechtbank is dan ook van oordeel dat in dit geval de route van artikel 3:29 BW (dat op grond van art. 3:274 lid 3 BW ook kan worden toegepast op hypothecaire inschrijvingen) moet worden gevolgd. Omdat eisers op grond van lid 1 van artikel 3:29 BW konden volstaan met het dagvaarden van gedaagde als degene die is ingeschreven in de registers, zij dat op de juiste wijze hebben gedaan en er geen aanknopingspunten zijn voor nader onderzoek naar niet-ingeschreven rechtverkrijgenden, wijst de rechtbank de subsidiaire vordering toe.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 22-11-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:18196

Zaaknummer: C/09/654909 / HA ZA 23-899

Rechters: C.J.A. Seinen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt verdeling vast en bepaalt dat perceel aan een van de erven wordt toegedeeld.

Partijen zijn de meerderjarige kinderen van erflaatster/moeder. Moeder heeft bij testament partijen ieder voor een zesde gedeelte tot erfgenaam benoemd. De vijf gedaagden hebben de nalatenschap van derflaatster zuiver aanvaard. Eiser heeft beneficiair aanvaard. De nalatenschap van erflaatster bestond, voor zover van belang, uit een woonhuis, een perceel (cultuur)grond en een banksaldo. Partijen zijn het erover eens dat aan de thans tussen hen bestaande onverdeeldheid met betrekking tot het perceel een einde moet worden gemaakt, maar verschillen van mening of dit moet geschieden door toedeling aan eiser dan wel aan gedaagden. De rechtbank houdt naar redelijkheid en billijkheid rekening met de belangen van partijen. Eiser heeft een concreet plan, te weten de aanleg van een Andalusische tuin, gedaagden willen het perceel onverdeeld laten in afwachting van planologische ontwikkelingen. Wat de rechtbank betreft is het de vraag of het ooit zover komt met die ontwikkelingen en zo ja, wanneer. Aldus hebben gedaagden onvoldoende onderbouwd dat zij op dit moment een reëel belang hebben bij toedeling van het perceel. Al met al is de rechtbank van oordeel dat de afweging van de belangen van partijen in het voordeel van eiser uitvalt en beslist dat het perceel aan hem wordt toebedeeld tegen de getaxeerde waarde in verpachte toestand.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 21-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:5460

Zaaknummer: C/15/330135 / HA ZA 22-437

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank stelt de verdeling van een nalatenschap vast waarin broer A en zus B willen dat broer C meewerkt aan de verdeling van de banktegoeden van hun overleden moeder.

Na het overlijden van vader trad een ouderlijke boedelverdeling (OBV) in werking, en na het overlijden van moeder zijn de kinderen A, B en C tot erfgenaam benoemd. Zij hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. De door moeder benoemde executeur heeft de benoeming niet aanvaard. De kantonrechter heeft op verzoek van A en B in oktober 2020 een executeur benoemd. Deze heeft de tot de nalatenschap behorende woning verkocht en in eigendom overgedragen, de schulden van de nalatenschap betaald, en rekening en verantwoording afgelegd. Partijen hebben geen volledige overeenstemming kunnen bereiken over de verdeling van de nalatenschap. De rechtbank stelt op de voet van artikel 3:185 BW de verdeling vast, daarbij rekening houdend met de belangen van partijen en het algemeen belang. Verder stelt de rechtbank niet gebonden te zijn aan wat partijen hebben gevorderd. Ook hoeft de rechtbank niet expliciet in te gaan op wat partijen aanvoeren. Tot de nalatenschap behoren de creditsaldi van drie bankrekeningen. Partijen hebben geen volledige overeenstemming kunnen bereiken over de verdeling van de nalatenschap. De rechtbank stelt de verdeling vast en rekent op ieders aandeel toe hetgeen de respectievelijke erfgenaam aan de nalatenschap schuldig is.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 10-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:1044

Zaaknummer: C/15/334016 HA ZA 22-706

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtbank wijst diverse vorderingen (w.o. zekerheidstelling en vaststellen erfdeel) van een kind/erfgenaam in de nalatenschap van zijn meer dan dertig jaar geleden overleden vader af.

Eiser C is de zoon van moeder B [gedaagde] en erflater/vader A. C heeft nog een broer, betrokkene D. In zijn testament heeft A zijn echtgenote B benoemd tot executeur en is aan haar gelegateerd het levenslang vruchtgebruik van hetgeen de afstammelingen van vader uit zijn nalatenschap verkrijgen. Voor het vruchtgebruik moet zekerheid gesteld worden, tenzij en voor zover hierdoor de verzorging van B in gevaar komt. Verder zijn aan B al de tot de nalatenschap behorende zaken toegedeeld onder de verplichting al de schulden voor haar rekening te nemen, en wegens overbedeling uit te keren aan elk van A's overige erfgenamen een som in contanten ten bedrage van hun erfdeel. Op het moment van overlijden van vader woonden A en B in een huurwoning, later heeft B een bouwkaavel gekocht waarop zij een woning heeft laten bouwen. B bezit ook een vakantiewoning. De in het buitenland wonende D is daar gehuwd met X. In 2021 is circa € 150.000 van de rekening van B overgeboekt naar een buitenlandse rekening van X. D heeft moeder B meegenomen naar het buitenland, waar zij – met uitzondering van een tijdelijk verblijf in een Nederlands verpleeghuis (waar bij haar Alzheimer is vastgesteld) – nog steeds verblijft. In april 2023 heeft C met toestemming van de voorzieningenrechter conservatoir beslag gelegd op de vakantiewoning. In juni 2023 is op verzoek van C een meerderjarigenbewind ingesteld over het vermogen van moeder B. In onderhavige procedure beoogt C om op basis van het testament van zijn vader, zijn daaruit voortvloeiende vordering op moeder vastgesteld en veiliggesteld te krijgen. Dit laatste moet gebeuren door middel van de vordering van C tot zekerheidstelling voor zijn vordering uit de nalatenschap van vader. De andere vordering van C tot afgifte van stukken acht de rechtbank verjaard nu deze meer dan 33 jaar geleden is opge gevallen. De rechtbank is van oordeel dat het verjaringsverweer ook slaagt ten aanzien van de vordering tot zekerheidstelling. Toen de nalatenschap is opge gevallen, is het recht op zekerheidstelling ontstaan. C maakt nu meer dan dertig jaar later aanspraak op dit recht. Gelet op artikel 3:306 BW is ook deze vordering verjaard. Het had op de weg van C gelegen om te stellen en te onderbouwen waarom hij nu, ondanks het tijdsverloop, nog aanspraak kan maken op dit recht. Dat heeft C echter niet gedaan. Overigens merkt de rechtbank op dat ten aanzien van de zekerheidstelling in het

testament door vader is bepaald dat zekerheid moet worden gesteld tenzij en voor zover hierdoor de verzorging van zijn echtgenote in gevaar komt. De rechtbank stelt vast dat het vermogen van moeder B door grote overschrijvingen inmiddels grotendeels is verdwenen zodat het nog maar de vraag is of zekerheidstelling aan de orde zou kunnen zijn als verjaring daaraan niet in de weg zou staan. Voor wat betreft de vordering tot vaststelling van de omvang van het erfdeel van C is de rechtbank van oordeel dat zij niet kan uitgaan van de door C genoemde bedragen. Als C aanspraak maakt op een bepaald bedrag dan ligt het immers op zijn weg om dat bedrag te onderbouwen door feiten te stellen en die bij betwisting te bewijzen. De rechtbank is van oordeel dat onvoldoende feiten zijn gesteld of gebleken om tot een vaststelling van het erfdeel te komen. De stellingen over de omvang van de nalatenschap zijn namelijk onvoldoende concreet en niet onderbouwd.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 21-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2024:964

Zaaknummer: C/08/296436 / HA ZA 23-184

Rechters: D.N.R. Wegerif

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Conclusie van de A-G inzake het afwijzen door het hof van het beroep door kleinzoon van overleden huurder op huurvoortzetting.

In de zaak ERF 2023-0513 wees het hof het beroep door de kleinzoon van grootvader/huurder na diens overlijden op huurvoortzetting af wegens het ontbreken van een gemeenschappelijke huishouding. Thans concludeert A-G Van Peursesem over het door de kleinzoon ingestelde cassatieberoep. In een uitgebreide conclusie gaat de A-G in op de vereisten die gelden voor een succesvol beroep op huurvoortzetting. Het draait, zo de A-G, om de vraag of de kleinzoon ten tijde van het overlijden van de huurder in het gehuurde zijn hoofdverblijf had en of hij een duurzame gemeenschappelijke huishouding met de grootvader voerde in de zin van artikel 7:268 lid 2 en 3 BW. Bij de kantonrechter strandde dit op onvoldoende aannemelijkheid van een gemeenschappelijke huishouding. Het hof oordeelde in gelijke zin en overwoog verder ten overvloede dat, ook als veronderstellenderwijs wel een gemeenschappelijke huishouding zou worden aangenomen, deze niet duurzaam was. De A-G oordeelt dat de kleinzoon daar tevergeefs tegen op komt in cassatie.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 02-02-2024

ECLI: ECLI:NL:PHR:2024:116

Zaaknummer: 23/01282

Rechters: G.R.B. van Peursesem

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Volgens de rechtbank is bij akte afgifte vruchtgebruik niet tevens de aan de vruchtgebruikster toekomende onverdeelde helft in de woning aan de nalatenschap toegedeeld.

Erflater A was in algehele wettelijke gemeenschap gehuwd met B. In zijn testament kende A aan B toe een keuzelegaat tegen inbreng van de goederen der nalatenschap (tegen inbreng van de waarde) alsmede het vruchtgebruik van zijn nalatenschap. Uit dit huwelijk zijn negen kinderen geboren. In 2014 is de akte vestiging vruchtgebruik gepasseerd. In 2020 is moeder B overleden en in 2021 heeft de rechtbank een vereffenaar in haar nalatenschap benoemd. Thans is in geschil of B enkel vruchtgebruikster was van de tot de nalatenschap behorende woning en de bloot-eigendom daarvan volledig aan de (plaatsvervullende) (klein)kinderen toekomt, dan wel of B ook een aandeel in de eigendom van de woning had. In een zeer uitgebreide uitspraak concludeert de rechtbank dat B haar onverdeelde helft in de woning niet is kwijtgeraakt bij de in 2014 gepasseerde akte. Kort en goed meent de rechtbank dat de voor de overgang van dit aandeel vereiste leveringshandeling ontbreekt in die akte. De akte waarbij het vruchtgebruik ten behoeve van moeder is gevestigd kan niet worden beschouwd als een in artikel 3:89 BW bedoelde akte. In die akte is immers alleen sprake van afgifte van een legaat van vruchtgebruik door de erfgenamen van A aan B, ter vestiging van het levenslange recht van vruchtgebruik op de woning. Op geen enkele wijze wordt in die akte melding gemaakt van een levering bij dezelfde akte van de woning aan de erfgenamen van A in het kader van de verdeling van de huwelijksgemeenschap. Evenmin bevat die akte een nauwkeurige omschrijving van de titel die aan de beweerde levering ten grondslag zou hebben gelegen. Dit wordt niet anders doordat in de akte is opgenomen dat de woning behoort tot de nalatenschap van A. Hierin kan geen levering worden gelezen; hooguit veronderstelt dit een eerdere levering. Het bestaan van een andere akte waaruit de levering volgt, is echter gesteld noch gebleken.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 14-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2024:818

Zaaknummer: C/03/308305 / HA ZA 22-353

Rechters: E.C.M. Hurkens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfgenaam heeft zich gedragen als zuiver aanvaard hebbend erfgenaam waardoor de latere verklaring van beneficiaire aanvaarding nietig is.

Erflater X is 2020 overleden en heeft zijn twee dochters A [eiser] en B [betrokkene 1] als erfgenamen achtergelaten. Aan zijn partner Y [gedaagde, zowel in persoon als in hoedanigheid van executeur] legateerde hij het vruchtgebruik van een registergoed. A is in januari 2023 bij dagvaarding een procedure tegen Y begonnen. Bij vonnis van maart 2023 heeft de kantonrechter bevolen dat de een van de vorderingen in conventie dient te worden voortgezet volgens de regels van de verzoekschriftprocedure. In april 2023 heeft de kantonrechter de procedure ten aanzien van de overige vorderingen in (re)conventie verwezen naar een kamer voor andere zaken dan kantonzaken. Daarnaast is in april 2023 een verzoekschrift van A ontvangen ter griffie van de afdeling erfrecht verzoekschriftprocedures. Het voorgaande betekent dat ten aanzien van de onderhavige nalatenschap twee procedures bij de rechtbank Gelderland aanhangig zijn die omwille van proceseconomische redenen en overeenkomstig vonnis van april 2023 beide gezamenlijk bij de mondelinge behandeling van november 2023 zijn behandeld. In deze casus spelen diverse (procesrechtelijke) erfrechtelijke kwesties. Interessant is de meest verstrekkende stelling van Y in reconventie die inhoudt dat door de uitzonderlijke situatie (die is ontstaan door de verwijzing van de kamer voor kantonzaken naar de kamer voor andere dan kantonzaken en doordat A zonder advocaat procedeert) de eis in reconventie van Y dient te worden beoordeeld als ware er verstek aan de zijde van A, dan wel dat deze als onbetwist dient te worden toegewezen. Y neemt ook het standpunt in dat A ook niet mondeling tijdens de zitting verweer kan voeren. De rechtbank volgt Y niet in dit standpunt omdat uit de parlementaire geschiedenis volgt dat vóór een verwijzing verrichte proceshandelingen ook na verwijzing geldig blijven. Dat betekent dat aangezien A vóór de verwijzing van onderhavige zaak rechtsgeldig in persoon in de procedure kon verschijnen, zij ook ná verwijzing geacht wordt verschenen te zijn. Dat betekent dat de procedure als een procedure op tegenspraak dient te worden voortgezet. Uit hoofde van het verdedigingsbeginsel dat voortvloeit uit het meest fundamentele recht op hoor- en wederhoor geldt dat eenieder die procedeert de kans moet krijgen zich te verdedigen. De afwezigheid van een advocaat vormt derhalve formeel geen belemmering om A als verschenen partij een

verklaring te laten afleggen of toelichting te laten geven. Aangezien een partij in een procedure voor een kamer voor andere zaken dan kantonzaken slechts bij advocaat kan procederen, kan A echter geen proceshandelingen verrichten op grond van artikel 79 lid 2 Rv. Ondanks dat A daartoe meermaals in de gelegenheid is gesteld, heeft zij geen advocaat namens zich laten stellen en is namens haar dan ook geen conclusie van antwoord in reconventie genomen. Desgevraagd heeft A tijdens de mondelinge behandeling aangegeven de procesrechtelijke gevolgen daarvan te begrijpen en te aanvaarden. De rechtbank is dan ook van oordeel dat geen sprake is van verstek aan de zijde van A ten aanzien van de reconventionele vorderingen en dat zij tijdens de mondelinge behandeling van november 2023 in persoon mondeling verweer mocht voeren. Het geschil tussen partijen zal daarom worden beoordeeld zoals dat na de mondelinge behandeling aan de rechtbank voorligt. Een deel van de vorderingen van A wijst de rechtbank af omdat deze waren gebaseerd op het uitgangspunt dat Y kan worden aangemerkt als vruchtgebruikster. Dit klopt niet omdat het vruchtgebruik nog niet is afgegeven. Interessant is ook de reconventionele kwestie of A al zuiver had aanvaard voordat zij een verklaring van beneficiaire aanvaarding had afgelegd. A erkent dat zij nalatenschapsgoederen heeft verkocht voordat de verklaring van beneficiaire aanvaarding was afgelegd. De stelling van A dat zij dit deed in opdracht van Y, is na betwisting onvoldoende onderbouwd. Daarmee staat vast dat A de nalatenschap van erflater zuiver had aanvaard door zich als zodanig te hebben gedragen waardoor de latere verklaring tot beneficiaire aanvaarding nietig is. Voor de vordering van Y tot doorhaling in het boedelregister van de inschrijving van de verklaring tot beneficiaire aanvaarding bestaat geen wettelijke grondslag, waardoor deze vordering wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 21-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:810

Zaaknummer: C/05/417852 / HZ ZA 23-111

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Na verzet bevestigt de rechtbank het verstekvonnis waarin verdeling van de nalatenschap is vastgesteld.

Eiseres A en gedaagde B zijn zus en broer en enig erfgenamen van hun in 2018 overleden moeder. Tot de nalatenschap behoort een woonwinkelpand. B heeft zich na het overlijden van moeder op het adres van het woonwinkelpand ingeschreven. Over de verdeling van het pand en de bewoning van B zijn diverse procedures gevoerd waarvan de afspraken zijn vastgelegd in proces-verbaalakten. In 2021 heeft B zich ingeschreven op een adres. In onderhavige procedure vordert A dat B wordt veroordeeld het pand te ontruimen en onvoorwaardelijk wordt veroordeeld tot medewerking aan de verkoop van het pand en verdeling van de nalatenschap. Bij verstek zijn de vorderingen van A toegewezen. Dit oordeel wordt na verzet door B bevestigd.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 14-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:946

Zaaknummer: C/02/410973/HA ZA 23-336

Rechters: E.K. van der Lende-Mulder Smit

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur moet onder hem berustende stukken afgeven aan erfgenamen, diverse andere stukken – met uitzondering van het voorlaatste testament – opvragen, maar omdat er geen sprake was van zaakwaarneming, hoeft hij geen rekening en verantwoording af te leggen met betrekking tot periode voor overlijden.

De erfgenamen vorderen afgifte van stukken die gedaagde als executeur onder zich heeft, dat hij de stukken die hij niet onder zich heeft, opvraagt, alsmede dat hij rekening en verantwoording aflegt. De erfgenamen beroepen zich voor de afgifte van de stukken op hetgeen is bepaald in artikel 843a Rv en artikel 4:182 lid 1 BW. Hun vordering inzake rekening en verantwoording baseren zij op de stelling dat gedaagde in de jaren voorafgaand aan het overlijden van erflaatster als zaakwaarnemer haar vermogen heeft beheerd, in de zin van artikel 6:199 lid 2 BW. Volgens gedaagde strekt zijn bevoegdheid als executeur niet zo ver dat hij met uitsluiting bevoegd is om de gevraagde financiële stukken op te vragen, zodat de erfgenamen dat zelf kunnen. Hetzelfde geldt voor het opvragen van het voorlaatste testament bij de notaris. Verder betwist hij dat hij voor het overlijden van erflaatster heeft opgetreden als haar zaakwaarnemer. De rechtbank overweegt dat de erfgenamen recht hebben op de administratie van erflaatster en dat anders dan de executeur beweert, gedaagde als executeur met uitsluiting van de erfgenamen de beheerder is van de goederen van de nalatenschap (zie art. 4:145 BW). Alleen hij kan daarom de gevraagde stukken opvragen. De vorderingen tot inzage en afschrift in de IB-aangiften en -aanslagen, de bankafschriften en stukken waaruit het verloop van de beleggingsportefeuille van erflaatster volgt, worden daarom toegewezen. Als de executeur de gevraagde stukken niet onder zich heeft, dan zal hij deze moeten opvragen. Alsdan hoeft hij alleen over te leggen wat hij van de desbetreffende instantie ontvangt. Het voorlaatste testament kan door de erfgenamen zelf worden opgevraagd. De rechtbank volgt de erfgenamen niet in hun stelling dat de executeur rekening en verantwoording moet afleggen over de periode voor erflaatsters overlijden. De rechtbank overweegt dat onbetwist is gesteld dat erflaatster tot aan haar overlijden wilsbekwaam is geweest en voornamelijk zelf haar administratie heeft gedaan.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 20-12-2023

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2023:20318

Zaaknummer: C/09/643287 / HA ZA 23/176

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens belastingfraude en verduistering; ook is een betalingsverplichting opgelegd ter zake van het wederrechtelijk verkregen voordeel.

Voor de volledigheid wijzen wij op de zaak ECLI:NL:GHSHE:2024:668 waarin een (voormalig executeur) strafrechtelijk wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de duur van acht maanden waarvan vier maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren wegens belastingfraude en verduistering, waaronder ook verduistering als executeur van een nalatenschap.

In de zaak ECLI:NL:GHSHE:2024:670 is het wederrechtelijk verkregen voordeel geschat op circa € 50.000 en is aan de (voormalig) executeur een daarmee corresponderende betalingsverplichting opgelegd.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 27-02-2024

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2024:668

Zaaknummer: 20-002685-21

Rechters: J. Platschorre, P. Fortuin en S.V. Pelsser

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mantelzorgende nicht hoeft geen rekening en verantwoording af te leggen aan de erfgenamen van erflater; er is ook geen sprake van misbruik van omstandigheden of ongerechtvaardigde verrijking.

Erflater is de op 26 juli 2022 overleden vader van eiser A. Gedaagde B is de nicht van erflater en was sinds 1997 erflaters mantelzorger. Tot 2001 had erflater nauwelijks contact met zijn vijf kinderen, maar daarna zijn de banden hersteld. Na het overlijden van erflater hebben zijn kinderen de transacties op de bankrekening van erflater bekeken. Ze zagen dat vanaf juli/augustus 2020 bedragen van de bankrekening van erflater naar B gingen. De kantonrechter overweegt dat volgens vaste rechtspraak een verplichting tot het doen van rekening en verantwoording kan worden aangenomen indien tussen partijen een rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan krachtens welke de een jegens de ander (de rechthebbende) verplicht is om zich omtrent de behoorlijkheid van enig vermogensrechtelijk beleid te verantwoorden. Een zodanige verhouding kan voortvloeien uit de wet, een rechtshandeling of ongeschreven recht. Aan het oordeel dat op grond van ongeschreven recht een verplichting bestaat om zich te verantwoorden over de behoorlijkheid van het over het vermogen van een ander gevoerd beheer, kan bijdragen dat sprake is van een rechtsverhouding die verwantschap vertoont met een of meer in de wet geregelde gevallen waarin een dergelijke verplichting is neergelegd, zoals gemeenschap, opdracht of zaakwaarneming. Voor het overige is het antwoord op de vraag of een zodanige verantwoording geboden is, sterk afhankelijk van de omstandigheden van het geval. De kantonrechter is van oordeel dat tussen B en erflater geen rechtsverhouding op grond van de wet of op grond van een rechtshandeling heeft bestaan krachtens welke B jegens erflater (en nu zijn kinderen/erven) verplicht was – kort gezegd – rekening en verantwoording af te leggen. Zo heeft B betwist dat er tussen haar en erflater een zakelijke relatie bestond en heeft A haar stelling over een zodanige relatie niet nader onderbouwd. Relevant is dat erflater, tot aan zijn overlijden, goed in staat was zijn wil te bepalen en het dus niet nodig was dat B het financiële beheer over het vermogen van erflater voerde. Daarnaast speelt mee dat, gezien de familiale verhouding tussen B en erflater, eerder sprake was van mantelzorg/een familiedienst, dan van een wat meer zakelijke verhouding waarbij rekening en verantwoording afgelegd moet worden. Bovendien geldt dat A onvoldoende heeft

weersproken dat B en erflater regelmatig met elkaar om tafel zaten om (financiële) zaken te bekijken. Hoewel het bijzonder is, is in de omstandigheden van het geval te begrijpen dat erflater ervoor heeft gekozen om de laatste jaren van zijn leven veel contant te leven en niet alle geldstromen via zijn eigen bankrekening te laten lopen. Zo'n bijzonderheid maakt echter niet dat B daar (automatisch) een verwijt van valt te maken. Het was aan erflater om te bepalen wat hij met zijn geld deed. Er is dan ook geen sprake van misbruik van omstandigheden of ongerechtvaardigde verrijking. Hoewel er te weinig is gesteld om een omkering van bewijslast aan te nemen, slaagt B er desalniettemin toch in te bewijzen dat vermeende schenkingen aan haar niet vernietigbaar zijn wegens misbruik van omstandigheden. Van onrechtmatig gedrag van B jegens erflater is ook geen sprake.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 19-01-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:939

Zaaknummer: 10625358

Rechters: M.D.R. Joppe

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter benoemt een vervangend executeur omdat erflaatster een medewerker van een niet meer bestaand kantoor had aangewezen.

Aangezien de erflaatster in haar testament een medewerker van niet meer bestaand notariskantoor tot executeur heeft benoemd, verzoekt notaris X namens de erfgenamen de kantonrechter een vervangend executeur te benoemen. Artikel 4:142 lid 1 BW bepaalt dat de kantonrechter bevoegd is om, bij het ontbreken van een benoemd executeur, op verzoek van een belanghebbende een vervangend executeur te benoemen mits erflater deze bevoegdheid in zijn uiterste wil heeft opgenomen. Op grond van het testament van erflaatster kan de kantonrechter een vervanger van de executeur benoemen. De belanghebbenden hebben allen verzoeker volmacht gegeven om dit verzoek namens hen in te dienen en van de beoogd executeur werd een schriftelijke bereidverklaring ontvangen. Het verzoek wordt toegewezen.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 21-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:1084

Zaaknummer: 10901095 OV VERZ 23-308

Rechters: J.A.J. van den Boom

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Op verzoek van de bank benoemt de rechtbank tegen de wens van de erfgenamen een vereffenaar.

Namens de bank/hypothecair schuldeiser wordt verzocht een vereffenaar in de nalatenschap van de in 2018 overleden erflater te benoemen. Erflater had geen testament gemaakt en heeft zijn vier kinderen als erfgenamen achtergelaten. De kinderen waren op het tijdstip van overlijden (en zijn dat thans deels nog steeds) minderjarig. De bank legt aan het verzoek ten grondslag dat de hypothecaire geldleningen door het overlijden van erflater terstond opeisbaar zijn en dat ook het niet-betalen van de maandelijkse rentetermijnen en de al jaren durende leegstand tot opeisbaarheid hebben geleid. De erven zijn in verzuim met de voldoening van hetgeen waarvoor de hypotheek tot waarborg strekken. Zij laten de nalatenschap al vijf jaar onbeheerd en wikkelen die niet behoorlijk af. De erven die belast zijn met het beheer van de nalatenschap schieten dan ook in ernstige mate tekort in de vervulling van hun verplichtingen, aldus de bank. De erven voeren verweer en benadrukken dat zij de woning wensen te behouden, zodat één of meer van hen daar in de toekomst zelf kunnen gaan wonen. Zij willen de hypothecaire geldlening overnemen en de situatie verder laten zoals die is. Inhoudelijk stellen de erven dat er geen betalingsachterstand meer is en zij betwisten dat de vordering opeisbaar is. Zij wijzen ook op een bij de kantonrechter ingediend verzoek tot ontheffing van de vereffening. Als dit verzoek wordt toegewezen, hoeft er niet vereffend te worden en is er ook geen grond meer voor de benoeming van een vereffenaar. De rechtbank volgt de erven niet in hun betoog. Ook als ontheffing is verleend, moet de vordering van de bank worden voldaan en kan de bank om de benoeming van vereffenaar verzoeken. In zo'n geval kan er toch een reden zijn om een vereffenaar te benoemen, bijvoorbeeld als ondanks het positieve saldo van de nalatenschap een schuldeiser niet volledig of binnen redelijke tijd wordt voldaan omdat de nalatenschap niet behoorlijk afgewikkeld wordt. Die situatie lijkt zich hier voor te doen. De hypothecaire lening is immers nog steeds niet terugbetaald, de woning staat al jaren leeg, maar de erven willen de woning niet verkopen. De rechtbank wacht daarom de beslissing op het ontheffingsverzoek niet af, oordeelt dat inderdaad sprake is van ernstig tekortschietende erfgenamen en dat is voldaan aan de voorwaarden voor de benoeming van een vereffenaar.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 15-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2024:1473

Zaaknummer: C/15/342589 / HA RK 23-116

Rechters: E.B. de Vries-van den Heuvel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omdat executeur niet in die hoedanigheid wordt gedagvaard, wordt eiseres niet-ontvankelijk verklaard.

Gedaagde X is tot (opvolgend) executeur benoemd in de nalatenschappen van erflater en erflaatster. X heeft deze benoemingen aanvaard. Kort en goed vordert eiseres o.m. uitbetaling van een voorschot van haar erfdeel. X stelt dat hij door eiseres pro se in rechte is betrokken, niet als executeur. De voorzieningenrechter overweegt dat het document dat een procedure inleidt, een dagvaarding of een verzoekschrift, in beginsel de procespartijen in een bepaalde procedure bepaalt. De stukken hoeven niet steeds (uitdrukkelijk) melding te maken van de hoedanigheid van een partij. De vaststelling wie partij zijn en in welke hoedanigheid gebeurt door (ambtshalve) uitleg van de processtukken. In deze zaak voldoet het exploit van dagvaarding niet aan de eisen die de Hoge Raad daaraan stelt omdat (ook) door uitleg van de inhoud van de dagvaarding niet duidelijk wordt in welke hoedanigheid eiseres X heeft gedagvaard. De rechtsgevolgen hiervan komen slechts voor risico en rekening van eiseres. De mededeling van eiseres dat beoogd is om X als executeur te dagvaarden en dat eiseres de dagvaarding in die zin aan wenst te vullen, laat de voorzieningenrechter buiten beschouwing. In een lopende procedure is een wijziging van de hoedanigheid van een van de partijen niet zonder meer mogelijk. Een blote mededeling is hiervoor sowieso onvoldoende. De voorzieningenrechter verklaart eiseres niet-ontvankelijk.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 22-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:1082

Zaaknummer: C/02/417929 / KG ZA 24-12

Rechters: C.T.M. Luijks

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De kantonrechter volgt verzoekster niet in haar stelling dat de termijn van artikel 4:75 BW ter vrije bepaling van partijen staat.

Kort en goed draait deze zaak om de vraag of het aflopen van de termijn van artikel 4:75 BW ter vrije bepaling van partijen staat. Op grond van artikel 4:75 lid 2 BW is verzoekster gedurende drie maanden na het overlijden van erflaatster bevoegd de juistheid van de opgegeven gronden voor het bewind te betwisten. Vast staat dat zij dit niet binnen drie maanden na het overlijden van erflaatster heeft gedaan. Verzoekster meent dat er sprake is van een bijzondere omstandigheid als bedoeld in artikel 4:77 BW, die verlenging van de in artikel 4:75 lid 2 BW vermelde termijn rechtvaardigt. Die bijzondere omstandigheid is volgens verzoekster o.m. gelegen in het feit dat partijen op 22 maart 2022 hebben afgesproken geen beroep te doen op de in artikel 4:75 lid 2 BW vermelde termijn. De kantonrechter verwerpt dit standpunt. Het moment waarop de in artikel 4:75 lid 2 BW vermelde termijn afloopt, staat niet ter vrije bepaling van partijen, maar is uitsluitend ter beoordeling van de kantonrechter. Een dergelijke partijafpraak is – zo de kantonrechter – op zichzelf niet aan te merken als een bijzondere omstandigheid als bedoeld in artikel 4:77 BW. Daar komt bij dat de driemaandentermijn op de datum van genoemde bespreking was verstreken. Het had op de weg van verzoekster gelegen om tijdig na het overlijden van erflaatster een procedure bij de rechtbank aanhangig te maken om de juistheid van de opgegeven gronden voor het bewind te betwisten, zodat haar rechten niet worden verspeeld. Die procedure had eventueel nog aangehouden kunnen worden in afwachting van de uitkomst van de bespreking. Dat verzoekster dit niet heeft gedaan, kan niet aan de belanghebbenden worden tegengeworpen. Voor het overige heeft verzoekster geen feiten en omstandigheden aangevoerd die tot de conclusie moeten leiden dat er sprake is van bijzondere omstandigheden die verlenging van de in artikel 4:75 lid 2 BW vermelde termijn rechtvaardigen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 07-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2024:2367

Zaaknummer: 10706379 EJ VERZ 23-80653

Rechters: A.J. Japenga

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Op verzoek stelt de kantonrechter een redelijke termijn waarbinnen de erfgenaam zich moet uitspreken over de wijze van aanvaarding/verwerping van een nalatenschap.

Erflater heeft zijn vier kinderen A, B, C, en D als erfgenamen achtergelaten. A [verzoekster] stelt dat D [verweerster] zich, ondanks herhaalde verzoeken hiertoe, niet afdoende heeft uitgelaten over de wijze van aanvaarden dan wel het verwerpen van de nalatenschap. A verzoekt de kantonrechter derhalve om een termijn te stellen waarbinnen D de nalatenschap dient te aanvaarden dan wel te verwerpen. De kantonrechter overweegt dat gezien hetgeen A naar voren heeft gebracht, er voldoende grond is om D een termijn te stellen waarbinnen zij zich dient uit te laten over aanvaarding en de wijze van aanvaarding dan wel verwerping van de nalatenschap. Van feiten of omstandigheden die zich tegen inwilliging van het verzoek verzetten, is niet gebleken. De kantonrechter acht het redelijk de termijn te stellen op vier weken, ingaande op de dag nadat A deze beschikking aan D heeft doen betekenen (en een afschrift van deze beschikking met een afschrift van het betekeningsexploit heeft doen inschrijven in het boedelregister). De kantonrechter wijst erop dat indien D deze termijn laat verlopen zonder inmiddels een keuze te hebben gedaan, zij geacht wordt de nalatenschap zuiver te aanvaarden (art. 4:192 lid 3 BW).

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 22-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:1083

Zaaknummer: 10917552 OV VERZ 24-577

Rechters: P.P.M. van der Burgt

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De gevorderde uitbetaling van een voorschot wordt afgewezen omdat minimumhoogte vordering niet vaststaat.

De ouders van partijen zijn overleden. Eisers vorderen in de hoofdzaak dat hun vorderingen uit hoofde van de wettelijke verdeling van de nalatenschap van vader/erflater worden vastgesteld en de executeur tot betaling daarvan wordt veroordeeld, dat de omvang van de legitimaire massa van de nalatenschap van moeder/erflaatster wordt vastgesteld, dat de legitieme portie van eisers wordt vastgesteld en de executeur wordt veroordeeld tot betaling daarvan. De executeur voert als verweer aan dat eisers onvoldoende aannemelijk hebben gemaakt dat zij een zodanig belang hebben bij uitbetaling van een voorschot dat niet van hen kan worden gevegd dat zij de afloop van de hoofdzaak afwachten. Ook is tussen partijen nooit overeenstemming bereikt over de (minimale) hoogte van de vorderingen. Het niet-ontvankelijkheidsverweer dat de executeur aanvoert, wordt verworpen omdat hij uitdrukkelijk in hoedanigheid van executeur van de nalatenschap van erflaatster is gedagvaard (alsmede pro se) zodat hiermee niet anders bedoeld kan zijn dan hem te dagvaarden als executeur met de bevoegdheden die hem als zodanig in het testament zijn toegekend. De gevorderde uitbetaling van een voorschot wordt afgewezen omdat niet vaststaat wat de minimale hoogte is van de vordering van eisers.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 07-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2024:1038

Zaaknummer: C/05/429970 / HZ ZA 24-3

Rechters: M. Stempfer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Voorzieningenrechter oordeelt dat dwangsommen weliswaar zijn verbeurd, maar dat deze inmiddels zijn verjaard zodat de ter zake gelegde beslagen moeten worden opgeheven.

In het kader van de afwikkeling van de nalatenschappen van hun ouders zijn tussen partijen diverse procedures gevoerd. Aan eiser X zijn in dat kader diverse – uiteindelijk met dwangsommen versterkte – verplichtingen opgelegd. In geschil is of X aan deze verplichtingen heeft voldaan, dwangsommen zijn verbeurd, en deze inmiddels wellicht zijn verjaard. Eiser vordert opheffing van de ter zake gelegde beslagen. De conclusie van de voorzieningenrechter luidt o.m. dat eiser € 5.985.000 aan dwangsommen heeft verbeurd. Over de verjaring meldt de voorzieningenrechter dat een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden nadat deze is verbeurd (art. 611g Rv). Voor deze termijn is gekozen in verband met de eisen van redelijkheid en billijkheid. Het stond de Nederlandse wetgever bovendien niet vrij om van de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom af te wijken, waarin die termijn van zes maanden is vervat. Vervolgens stelt de voorzieningenrechter dat een aantal aanzeggingen van verbeurde van dwangsommen zagen op het vermeend niet-nakomen van de verplichtingen en dus voor het verjaringsvraagstuk niet relevant zijn. Aan de hand van de feiten concludeert de voorzieningenrechter dat de dwangsommen zijn verjaard omdat de verjaring na het executoriaal beslag niet meer is gestuit. De voorzieningenrechter heft de dwangsommen en beslagen op.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 16-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2024:1125

Zaaknummer: C/10/672123 / KG ZA 24-46

Rechters: P.F.G.T. Hofmeijer-Rutten

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoeker in een langdurig onverdeelde Caribische boedel krijgt de gelegenheid zijn positie nader toe te lichten.

In deze Caribische zaak oordeelt het gerecht dat de regeling voor langdurig onverdeeld gebleven boedels van artikel 3:200a t/m 3:200h BW BES kan worden toegepast. Ingevolge die regeling kan de rechter de onroerende zaak in eigendom toekennen aan de gebruiker(s). Gebruiker in de zin van artikel 3:200b BW BES zijn personen die de zaak ten minste tien jaren in gebruik hebben. Lid 3 van dit artikel bepaalt dat ook personen ten aanzien van wie aanwijzingen bestaan dat zij deelgenoten zijn, kunnen worden aangemerkt als gebruiker, waarbij de rechter rekening dient te houden met de band die zij hebben met de zaak en de mate van vermoedelijke verwantschap met de oorspronkelijke eigenaar. Verzoeker wenst als gebruiker aangemerkt te worden in de zin van artikel 1:200b BW. Hij heeft daartoe gesteld dat hij het perceel al meer dan 20 jaar in gebruik heeft en dat hij, zo begrijpt het gerecht, een deelgenoot is in de nalatenschap. Het gerecht meent dat verzoeker wellicht als gebruiker kan worden aangemerkt, maar dat hij zijn stellingen echter (nog) weinig concreet heeft gemaakt. Verzoeker wordt daarom in de gelegenheid gesteld om bij akte het door hem gestelde gebruik nader toe te lichten/te specificeren en om zijn deelgenootschap nader toe te lichten.

Instantie: Gerecht in eerste aanleg van Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Datum uitspraak: 13-03-2023

ECLI: ECLI:NL:OGEABES:2023:53

Zaaknummer: BON202000482

Rechters: P.E. de Kort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Het recht op inzage ex artikel 4:78 BW moet ruim worden uitgelegd, maar schept geen algemeen inzagerecht; fishing expedities moeten worden voorkomen.

Ex artikel 4:78 BW wordt in incident inzage gevorderd in diverse stukken. Hierover overweegt de rechtbank dat eiseres X op grond van artikel 4:78 BW als legitimaris/niet-erfgenaar in de nalatenschap van erflater tegenover (in dit geval) de erfgenaar die met het beheer is belast, aanspraak kan maken op inzage en afschrift van alle bescheiden die zij voor de berekening van haar legitieme portie nodig heeft. Uit de woorden ‘alle daartoe strekkende inlichtingen’ in artikel 4:78 BW kan worden afgeleid dat dit begrip zo ruim mogelijk moet worden uitgelegd, maar dat het wel is beperkt tot de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de legitieme portie. Ook informatie over in het verleden gedane giften is dus van belang. Wel houdt artikel 4:78 BW – zo de rechtbank – geen verplichting in tot rekening en verantwoording en schept de bepaling ook geen algemeen inzagerecht. Om fishing expeditions te voorkomen moet X voldoende concreet stellen en onderbouwen waarom de gevorderde stukken voor de berekening van de legitieme portie noodzakelijk zijn. Dit geldt temeer als het stukken betreft die, zoals in dit geval, niet vallen onder de stukken die in de rechtspraak worden beschouwd als stukken waarop de legitimaris in ieder geval recht heeft. De rechtbank stelt vast dat X ten aanzien van geen van de gevraagde stukken concreet en onderbouwd heeft gesteld waarom deze stukken noodzakelijk zijn. X stelt enkel dat zij belang heeft bij de stukken en dat Y [de verweerder in het incident] de stukken nog niet beschikbaar heeft gesteld. Omdat Y hiertegen echter geen inhoudelijk verweer heeft gevoerd, toetst de rechtbank per gevraagd stuk of er recht op inzage is.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 07-02-2024

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2024:740

Zaaknummer: C/02/415786 / HA ZA 23-585 (T)

Rechters: H.E. Goedegebuur

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Eiseres in hoofdzaak vordert in incident ex artikel 118 Rv dat zij in gelegenheid wordt gesteld haar broers en medelegatarissen in de procedure te betrekken.

Erflater A en gedaagde B zijn de ouders van eiseres X en haar twee broer. In zijn testament heeft A zijn echtgenote B benoemd tot zijn enig erfgenaam en tot executeur en afwikkelingsbewindvoerder. Daarnaast is in het testament een tweetrapslegaat opgenomen, waarbij B is aangewezen als bezwaarde en de drie kinderen als verwachters. Op grond van dit tweetrapslegaat is een bedrag gelijk aan de waarde van de nalatenschap van erflater gelegateerd aan B onder ontbindende voorwaarde (zoals haar overlijden) en aan de drie kinderen ieder voor een gelijk deel onder de daarop aansluitende opschortende voorwaarde. In incident vordert X dat de rechtbank haar in de gelegenheid stelt om haar twee broers op de voet van artikel 118 Rv in haar procedure in hoofdzaak (verkrijgen van gegevens ter vaststelling van de omvang van de nalatenschap) te betrekken. B is het daarmee eens en refereert zich aan het oordeel van de rechtbank. In dat kader overweegt de rechtbank dat de in artikel 118 Rv voorziene mogelijkheid om derden in het geding op te roepen betrekking heeft op gevallen waarin deelname van deze derden aan het geding noodzakelijk of zinvol is. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de situatie waarin de wet voorschrijft dat een derde in het geding moet of kan worden opgeroepen. Daarnaast kan ook uit de aard van de rechtsverhouding in geschil voortvloeien dat deelname van een derde aan het geding noodzakelijk is. Dit doet zich voor bij de zogeheten processueel ondeelbare rechtsverhouding. De vorderingen van X in de hoofdzaak zien, kort gezegd, op het verkrijgen van gegevens van B waarmee de omvang en samenstelling van de nalatenschap van erflater (en daarmee het bezwaarde vermogen) duidelijk wordt en op de vaststelling van de hoogte van ieders legaat daarna. Ook de eerste tegenvordering van B ziet op de vaststelling door de rechtbank van de hoogte van het (twee)trapslegaat. Gezien het voorgaande wijst de rechtbank de incidentele vordering van X toe.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 07-06-2023

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2023:5304

Zaaknummer: C/15/335345 / HA ZA 23-4

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen: